శ్రీ

సుబ్రహ్మణ్యేశ్వరీయము.

(బిక్కవోలు శ్రీసుబ్రహ్మణ్యేశ్వరస్వామివారి మాహాత్మ్యాదికము)

ఇది

శతావధాని, పిశుపాటి చిదంబరశాస్త్రివిరచితము.

మొదటికూర్పు 500.

కాకినాడ:

శ్రీసుజనరంజనీముద్రాక్షరశాలయందు
పోశాప్రగడ బ్రహ్మానందరావుచే ముద్రింపఁబడి
గ్రంథకర్తచేఁ బ్రకటింపఁబడియె.

1913

వెల 1-0-0.

పీఠిక.

విద్వత్కవివతంసుల కొక్క చిన్నవిన్నపము.

సీ. కృష్ణాఖ్యనదికి దక్షిణభాగమందున
దశయోజనముల మీఁదనునొకంతు
కరవదిగ్రామంబుగలదు నాకదిజన్మ
భూమినాభాగ్యమింకేమనందు
పిసుపాటివంశాబ్ధి శశినై జనించితి
నించుమించుగ నిర్వదేండ్లవాఁడ
నను చిదంబరశాస్త్రి యనిపిల్చుచుందురి నా
పూర్వపుణ్యమున నీపుస్తకంబు
భక్తి కొలఁదిని రచియించి పరమపురుషు
నకునమర్పణ సేసితి న్యాయబుద్ధిఁ
గానదోసమ్ము లున్నను దీనియందు
నన్ను క్షమియించి మన్నింపుఁడన్నలార !

ఇట్లు
విధేయుఁడు,
పిసుపాటి చిదంబరశాస్త్రి,
శతావధాని,

శ్రీసుబ్రహ్మణ్యాష్టకమ్.

శ్లో. అంసాంచత్సర్వలోక ప్రచితతమభరం దాసమందారమస్మ
చ్ఛంసాపాత్రింసుగాత్రిం భవనిరతిలతాదాత్రిముద్యచ్చరిత్రిం
హింసాహింసావిచారే పరమగురుమనంతాకృతించింతనీయం
తంసుబ్రహ్మణ్యదేవంభజతభజగణాః శ్రేయసామేషపంథాః

శ్లో॥ అబ్రహ్మణ్యంబ్రువాణాః సనుస్మృతసుజనాంఘ్రిద్వభాగేవహస్త్రం
మాబ్రహ్మన్యైలజాతాపతిభిరనువిశం స్తూయమానంసమానం
స్వబ్రహ్మణ్యాదిధర్మప్రవినియతవిముఖాంస్తానధఃపాతయన్తం
సుబ్రహ్మణ్యేశ్వరంతంసమతినమతభోఃకింపరాముక్తిరస్మాత్.

శ్లో॥ దాస్యైరామానసీనంప్రతిదినమనకృత్ప్రీయమాణంనపీనం
దాసీభూతాతిమోచాఫలమధురిమయత్రత్వాక్సంముక్తిదంచ
గాత్రీభూతంబుధానామమితసుఖఫలాదానచింమప్రధానం
శ్రీసుబ్రహ్మణ్యనామామృతమవనితలేపుణ్యవంతఃపిబంతు.

శ్లో॥ పుణ్యాధిక్యైసలభ్యఃకుటిలజపతపోధ్యానముఖ్యైరలభ్యో
గణ్యోదేవోత్తమేషుప్రథమమనుదినంసార్వశ్రీతేషుప్రసక్తః
మణ్యాకారస్త్రిలోక్యాందురితజలతిపక్షస్రష తస్మాచ్చసుబ్ర
హ్మణ్యాదన్యంభజామోయదిభవనరకస్సత్యమస్మాకమాస్తే.

శ్లో॥ భాసాదివ్యప్రకాశస్సకలజనమనోరంజనాకుంజశశ్రీ
ధ్యానధ్వంసీకృతార్తిఃకువలయసుఖసంధానదీక్షాతిదక్షః
స్వాసామాన్యప్రభావప్రకటితకరుణాసౌధధారాభిరాభి
శ్శ్రీసుబ్రహ్మణ్యచంద్రశ్శమయతునితరామస్మదజ్ఞానతాపమ్.

శ్లో॥ కస్సారస్యం గిరిహీం తావదతుసుకవితాసారపీయూషపూరే
కస్సంసారాబ్ధిమధ్యే ముహురపిపతితాంస్తారయేత్తత్క్షణేన
కస్సేవామప్యనింద్యామయిభువిమనుతే స్వైజభక్తేషు తస్మా
ద్భోస్సుబ్రహ్మణ్యదేవోత్తమగతిరధునానాస్తిలోకేత్వదన్యా.

శ్లో॥ ఆశాపాశాదిభేదీవిషయసుఖమహాయాతుధానప్రభేదీ
దాసీభూతాఖిలశ్రీరనుపమకరుణాసాగరపర్యాప్తదృష్టిః
త్రాసచ్ఛేదీశ్రితానాంవిబుధగణనుతోదుర్మతైర్దుర్నిరీక్ష్య
శ్శ్రీసుబ్రహ్మణ్యదేవస్త్రిదశపతిరయంకాంక్షితార్థాన్ దదాతు.

శ్లో॥ దుస్సాంగత్యప్రచారప్రవణజనగళచ్ఛేదదీప్యత్కృ[illegible]
నిస్సీమక్రూరకర్మాచరణపరవశీకారసంసిద్ధమంత్రం
యస్సుబ్రహ్మణ్యనామస్థిరతరమవహత్సార్థకత్వేనతస్మాత్
కస్సుబ్రహ్మణ్యదేవాదఖిలవసుమతీరక్షకోస్తిత్రిలోక్యాం.

శ్లో॥ చిదంబరాభిధానోహంపశుపాటికులోద్భవః
త్వామేవశరణంయాతఃసుబ్రహ్మణ్యప్రసీదమే.

ఇతి

విధేయః

చిదంబరశాస్త్రి

శ్రీమత్పరదేవతాయై నమః

శ్రీసుబ్రహ్మణ్యేశ్వరీయము.

ప్రథమాశ్వాసము.

శా. శ్రీవర్ధిల్లఁడు నిక్కువోలుసుకృత శ్రీపండితోన్నాగసం
దావిర్భావముఁజెంది దుర్జనులమాయల్ ద్రోల్చుచున్ సుంతయున్
ద్రోవంగా ననివారికిన్ విశదవీథుల్ జూపెడున్ వానినా
భావంబందున సమ్మిక్రొల్చెదను సుబ్రహ్మణ్యదేవోత్తమున్.

శా. ఏలాపూఁగతి మోర్వఁజాలమిఁక స్వామీ మమ్ము సంసారమన్
వ్యాళంబాదిగమ్రింగుచుండె దరిగానన్ జేయవే యన్నఁదా
నాలోచించి క్షణంబులో త్రితులదుఃఖాబ్ధిం దొలంగించు మా
గోలింగేశ్వరుఁ డెందుమాకుఁగల కోర్కుల్ దీర్చెడుంగావుతన్.

చ. అమలమనీషస్వామికిది యంకితమీయఁదలంచి నెమ్మదిం
బ్రమదముతోఁ గడంగితిని గ్రంథమొనర్చుటకిట్టి వాంఛికా
ర్యమునసహాయముల్ సలుపుటార్యులభారము గానసంతరా
యములను బాఱఁద్రోలుచు గజాస్యుఁడొసంగెడు మాకభీష్టముల్

గీ. జగములన్నింటి సృష్టించితగ వెలింగి
నాల్గుమోములతోడ ననారతంబు
వేదపాఠక్రమంబు గావించు ధాత
యిచ్చమెయిమాకు దీర్ఘాయు విచ్చుఁగాక.

గీ. పలు తెఱంగుల వీణలోఁ గళరవంబు
గలిపి గీతామృతాబ్ధిలోఁ గలిపి జగము
హాయిహాయి యనఁగఁ జేయు నమ్మనాడు
పలుకు పలుకున వెలయు నప్పలుకువెలఁది.

చ. ఒకకర మబ్ధికన్యకుచయుగ్మమునం దిడి వేణునందు వే
రొకకరముం దవిల్చి సుధలూటలు గట్టఁగఁ బాడునప్పుడా
సుకమునకోడి మేన్ మఱచి సోలి బిరానఁ గవుంగలించు న
వ్వికసితలోచనం గదిసి వేడుకఁ జొక్కెడు కృష్ణుఁ డేలుతన్.

గీ. ఇలను దన్ను స్తవంబులు నలుపువాని
నందలములోన నెక్కించు నట్టి సత్త్వ
భావము గలదిగానఁ గావలసినంత
కలిమి కొడఁగూర్చు మాకు నక్కలిమి నెలఁత.

సీ. ఏతల్లి యొక కేల నీఁగి కైతనరారు
కంకణంబులు ఘల్లుఘల్లురనును
ఏశక్తి యొక్కకై నీసుంపు మోహింప
ఫుల్లాంబుజంబు భాసిల్లుచుండు
ఏయంబ యొకకరయి మాహాత్ముల రూపు
మాపఁ బెంగత్తులు మందుచుండు
ఏమాత యొక చేలి భూమాత భరమెల్ల
మల్చి నట్టుల నిల్చి పొల్చియుండు
గీ. నట్టి జగదంబ పరదేవి యాదిశక్తి
శాళిభగవతి కవిలోకకల్పవల్లి

నాకుఁదోఁడయి సర్వయత్నంబులందు
నేర్చి కోరిన కోర్కులీడేర్పుఁగాక.

—*కవివంశము.*—

సీ. వేదవేదాంగవిద్విద్వచ్ఛిరోరత్న
కోటులౌవారు వెల్నాటివారు
నరసగానకవిత్వసాహిత్యభాషావ
ధూటులౌవారు వెల్నాటివారు
కర్ణధర్మదధీచి కల్పకాదులకెల్ల
దీటులౌవారు వెల్నాటివారు
ఆపన్నజనరక్షణోపకారమునందు
మేటులౌవారు వెల్నాటివారు

గీ. సాటిలేనట్టివారు వెల్నాటివార
లట్టివెల్నాటివారిలో నతులకీర్తి
వెలయుపిశుపాటివంశవార్ధిలయచంద్రుఁ
డరిమదహరుండు శ్రీచిదంబరబుధుండు.

గీ. మునుఁజిదంబరుఁడీపె నన్ననుసరించు
ననుచుఁగామాక్షిఁ బెండ్లియాడిన తెఱఁగునఁ
దగునటంచుఁదలంచి చిదంబరుండుఁ
బ్రీతిమెయిసాధ్విఁగామాక్షిఁ బెండ్లియాడె.

క. వారిరువుర పేర్మింబును
వారిరువుర మంతనంబు వారికచెల్లుఁ
ధారుణిదంపతులకు నె
వ్వారికినైననటువంటి వర్తనమున్నే.

గీ. అటులనిర్వాచ్య సౌఖ్యాబ్ధియందుమున్గి
తేలుచుండియునవ్వారు ధీరుఁడైన
నొక్కసుతుఁడైనఁ బుట్టకయుంట కెంతొ
స్వాంతమందునఁ జింతించి కొంతవట్టు.

చ. పరమపవిత్రమైన శివపాటికులంబునఁ బేరుభట్టునాఁ
బరఁగుమహాత్మునొద్దికి శుభంబనియేగిమహానుభావుని
వరసుతులందు మేటియగు వానిఁగుమారునిఁబుత్రభిక్షఁగా
ధరఁబొగడంగ మాకిడుము ధన్యులమయ్యెదమంచుఁ బల్కినన్.

శా. వారింగారవముంబొసర్చి యతఁడవ్వారిం బ్రశంసించియీ
మీరాకంగని సంతసించితిని బేర్మిన్ దైవమర్పించెనా
కీరీతిందనుజన్ములం గరుణమై నివ్వారిలో ధీరుఁడీ
తారాముల్ గ్రహియించి నీవిపలినన్ ధన్యత్వముంగాంచుఁడీ.

చ. అనవిని సంతసించికొని యాశియ వంతరమున్కృపాసునిం
గనిమురిపెమ్మదోఁపనధికమ్మగు పూర్వవిచారమంతయున్
జనసపుడిర్వురున్ మిగులసౌఖ్యమునొందుచుఁ గొన్నినాళ్లకుం
జనిరిసుతుండుగల్గనిక స్వస్థులమయ్యెద మన్నకైవడిన్.

వ. అంత.

శా. సీతారామబుధుండు ధారుణియశశ్శ్రీనిల్పఁగానెంచి తాఁ
పాతివ్రత్యరతిన్ వెలుంగు కనకాంబారత్నముం బెండ్లియై
ఖ్యాతిన్నీతిమెయిన్ సతంబుగనుఁగొంచాసాధ్వియందున్ మమున్
జేతఃప్రీతిజనింపఁగన్గనియెఁగృష్టి శ్రేణి శ్లాఘింపఁగన్..

సీ. తనవారు పెఱవారలని భేదమొకయింత
యునులేక మెలఁగు నీఘనచరిత్ర

యతిథివచ్చెనటన్న నతిభక్తిమైలేచి
యాతిథ్యమొసఁగునీయమలగాత్రి
ద్రౌపదీముఖపతివ్రతలట్లు పతిపూజ
వీడదెప్పుడును సాధ్వీమతల్లి
కంఠంబు తెగఁబోవు కాలంబునందైన
సత్యంబువీడదీ సత్యశీల

గీ. ప్రాణమెత్తుగ శ్రితులఁగాపాడునట్టి
దవనిఁగసకాంబికారత్న మస్మదీయ
పూర్వజన్మసమార్జిత పుణ్యమహిమ
నుల్లముప్పొంగ మముఁగన్నతల్లియయ్యె.

గీ. కొమరులముముప్వురము పుట్టితిమిమహాత్మ
రాలికడుపునఁ గూఁతులుస్లిలనట్లు
పుట్టిరవ్వారిలోనేన మొదటివాఁడ
శ్రీచిదంబరనామంబుఁ జెందినాఁడ.

గీ. ధర్మమార్గంబునుంతయుఁ దప్పకంది
పుణ్యలోకమ్ములిలయశోమూర్తులైన
శ్రీచిదంబరుఁ గామాక్షిఁజిత్తమందుఁ
దలఁతుసద్భక్తి నాదుపితామహులను.

గీ. నాదుమాతామహులయి సన్నాదరించు
పాలపర్తికులాంభోధి పర్వచంద్రు
సుబ్బయాహ్వయుధీరుఁ దత్సుదతిసాధ్వి
లింగమాంబననుభావముప్పొంగఁ గొలుతు.

శా. భారద్వాజపవిత్రగోత్రమున మద్భాగ్యమ్మునం బుట్టి జ
న్మారంభంబుననుండి దైవమువలెన్ ధ్యానింపుచున్ నిత్యమే
నారాధింపుచునుండ నెమ్మదిఁ గరం బానందముం జెందు సీ
తారామున్ గనకాంబికన్ బితరులన్ దత్తద్విధిన్ మ్రొక్కెదన్.

—*గురుస్తుతి.*—

గీ. సంస్కృతాంధ్రములందు సత్సాహితియును
బాణినీయాదులెఱిఁగించి భవ్యరీతిఁ
బరమపావనమైనయీ పరకవిత్వ
శక్తి నిడినట్టి గురులనే భక్తి నెంతు.

—*కృతిపతి.*—

గీ. విక్కవోలుపురమ్మలో వెలసి భక్త
జనులకోర్కు లుదీర్చు మా స్వామి సుబ్బ
రాయదేవునకే గ్రంథ మీయనుంటి
సంకితంబిహపరసౌఖ్యమందుపొంటె.

చ. ధనమునఁ బూర్వజన్మమునఁ దానెటులిచ్చెనో యత్నప్రాప్తమౌ
ననిమనమందునిశ్చయము నంది దురాశలఁ జిక్కకుండ నే
ర్పునఁ గృతికన్యకన్ దగిన రూపవయోగుణ సత్ప్రభావముల్
తనరెడునొక్కవరేణ్యుకిఁ దలంచితి దానము సేయ నమ్మదిన్.

శా. కన్యారత్నము నేయపాత్రునకొపీఁకన్ విక్రయింపంగనౌ
కన్యాయంబని తోఁచి నల్వురు నెబాపంచున్ బ్రశంసించు న
ట్లన్యాయంబునకైనలోటువడనట్టి పాత్రుఁడౌవరేణ్యకిం
గన్యాదానము సల్పనెంచితిని గాంతాపూర్తిన్ గాంక్షింపుచున్.

ఉ. పుట్టిపవిత్రవంశమున భూసురులై విలసత్కవిత్వముం
దిట్టఁగఁ జెప్ప నేర్చియు వనిన్ విహితంబహితంబెఱింగి తా
నట్టిప్రబంధమేని పరమేశున కర్పణసేయకున్న నా
కట్టివివేకమేమిటికిఁ గాల్పనె వాని కవిత్వమేటికిన్.

చ. ఇహపరసాధనంబనుచు నెంచిమనంబున నీప్రబంధముం
విహితవిధిన్ రచించి మహనీయుఁడు భూధరముద్ధరించు పెం
పొహితమొనర్చు పొంకెనుగడింది ప్రభావముఁజూపు పొంకెన
రహినవతారమెత్తు ఫణిరాజునకంకితమీయనెంచితిన్.

మ. కలిగెంగాపది మూఁటువన్నెగల బంగారంబుతోఁ గొంతయుం
గలకాలంబును బద్మరాగమునకున్ సంపర్కమెవ్వానికిన్
బలుకన్ వీలనరాని శక్తిగలసుబ్రహ్మణ్యుఁడే తత్కథా
లలితైతత్కృతికన్యకామణికి లీలానాయకుండౌటచేన్.

ఉ. ఏకలుషంబులేని గడియింపని శుద్ధుఁడు బ్రహ్మచారియై
నీకనుకూలుఁడన్నిట గణింపుము కావలెనాయటన్న నీ
వూఁ! కయికొందునంచుఁ దలయూఁపితివట్టులెపో నికెత్తు ని
న్నో కవితాకుమారి! సుఖముండుమికన్ మదిసౌఖ్యమొందుమీ.

ఉ. నీదువిలాససంపదలు నీదుచమత్కృతి నీదుపొంకముం
దాదరిసించి నీపయిమనంబిడినట్టులఁ దోఁచెఁగాన నిం
కీదివసమ్మునన్ శుభమునెంచి పరస్పరరాగమెంచి మ
హ్యాదమునీశువానికిఁ జిరంబుగఁ బెండిలిసేతునమ్మరో.

ఉ. ఎవ్వనికేసపాత్రినకు నిచ్చెదనంచుఁ దలంచితేమొ ని
న్నవ్వసుధాస్థలిన్ మదితఁ దెప్పఁటికిందలఁ బెట్టఁబోకుమీ

విచ్చేధినన్ను నాజనకుండీగతిం జేసెనటంచుం బొక్కుచో
నివ్వగపుట్టినింటికిది యెంతటి శ్రేయము నేనెఱుంగనే.

మ. శ్రమలంబెట్టనితల్లిసర్ విడువనెంచం బోని నాబిడ్డలో
కముసం బేర్వడినట్టియమ్మనభ నాంగాముందుంగాల్ వేయుం గూ
రిమియీమామకసత్కృతిప్రథమపుత్రీర్ బాత్రులర్ వీడిదు
ర్భ్రమలంజిక్కక పెండ్లి సేతునిదె సుబ్రహ్మణ్యుండర్ వశీకర్.

క. తగ వెతింగిలోకమర్యా
దగ గణించిమదీయకృతిసుతర్ ధీరులు మె
చ్చంగం బెండ్లి సేతుం స్వామికి
భగవంతునికన్న నొందుపాత్రుండున్నే.

గీ. భూమినాకన్ననోంచిన నోముమహిమం
బూర్వజన్మార్జిత మదీయపుణ్యమహిమ
నెన్ని సౌభాగ్యములలభియించెంగాని
దొరకు నేయిట్టియల్లుండెవ్వరికి నైన.

క. దొరకెర్ సుబ్రహ్మణ్యే
శ్వరుండు మహాత్ముండు నీకు భర్తయింకన్నీ
పరితాపముదీరెడు నా
చిరకాలమునుండియుండు స్పృహ ఫలియించెర్.

మ. శ్రమమింతేనిగలంగనట్లుబుధు లశ్రాంతంబు వేనోళ్ళస్తో
త్రములంజేసెడునట్టు లాతరణిచంద్రస్థాయిగా నాదుపే
రుమహిన్నిల్చెడునట్టులీకృతిని గోర్కుల్ తీరసద్భక్తిదు
ర్భ్రమలంజిక్కకయంకితంబిడుదు సుబ్రహ్మణ్యసత్స్వామికిర్,

—* సుకవిస్తుతి. *—

మ. పరమానందకరంబు సాధుజనసేవ్యం బార్తివిధ్వంసమున్
వరమంత్రంబు భవామయంబునకుఁ బాపచ్ఛేదయంత్రంబు ని
ర్భరభక్త్యేకరసంబునై వెలయు సుబ్రహ్మణ్యమాహాత్మ్యమున్
విరచింపం దలఁపెట్టితిన్ బుధులు మన్నింపుండు నాతప్పులన్.

సీ. ఆదిభాషాదికావ్యశ్లోకి వాల్మీకి
భారతార్ణవయశోవాసు వ్యాసు
వాగీశ్వరీసముద్భవభూతి భవభూతిఁ
బండితేతరవచోదండి దండి
ధీరహృత్పద్మశోభారవి భారవి
సంతతప్రతిభటశ్లాఘు మాఘుఁ
జింతామణిస్థిరశ్రీహర్షు శ్రీహర్షు
దూర్ణవాగ్వశజగత్ప్రాణు బాణుఁ

గీ. గాళికాంబాకృపావాసుఁ గాళిదాసుఁ
బాణినీయవచోభూతి పట్టిభట్టిఁ
బ్రాజ్ఞులైనట్టి యితరగీర్వాణకవుల
శ్రద్ధ నెంతు వచోరసవృద్ధిఁ బొందు.

సీ. నన్నయభట్టు విద్వన్నుతున్ నుతియించి
తిక్కనార్యుని భక్తి మ్రొక్కి మ్రొక్కి
యెఱ్ఱాప్రగడ మదినెంచి చిత్తమ్ములో
శ్రీనాథుఁ గవినాథుఁ జేర్చి చేర్చి

పోతన్నసత్కవిఁ బూజించికవితాపి
తామహునాత్మలోఁ దలఁచితలఁచి
పాండురంగాహ్వయుఁ బ్రస్తుతిగావించి
ముక్కుతిమ్మనకుఁ గేల్మోడ్చిమోడ్చి

ఆ. వె. సూరనకవిచంద్రు శ్లోకించిశ్లోకించి
సరసకవీంద్రుల కెఱఁగియెఱఁగి
పేరువేఱఁగనేల చారుకవిత్వంబుఁ
జెప్పుకవులనెల్లఁ జిత్తగింతు.

గీ. ఎట్టిమణిమంతునకునైన నెచ్చరికని
తప్పుగన్పట్టుచుండుట తథ్యమరయఁ
గాన క్షమియించి తప్పులఁదీనియందు
గుణముగ్రహింపుఁడో బుధగణములార.

చ. చిఱుతతనంబునెంచక రచింపఁదలంచితి నీప్రబంధముం
గురుతరభక్తినామదిఁదగుల్కొనిప్రేరణముం బొనర్పనో
సరసకవీంద్రులార! యిది స్వామిమహాకథ యౌటఁ దప్పకా
దరమునఁజూతురంచుమది ధైర్యముఁ గేగుణముండకుండినన్

—*కుకవినిరసనము.*—

చ. సరసపదాళిలేకగుణ చారుతరార్థవిశేషరీత్యలం
కరణమృదుత్వశయ్యల సుకంబిడుఁగావ్యమునెందుఁజక్కఁగా
నరయఁగలేకగ్రంథములయందు దోసంగనివాఁగఁబోకుఁడో
విరసకవీంద్రులార! పదివేలుప్రణామములాచరించెదన్.

చ. దోసఁగులుపట్టు బెక్కుడనొ దోసము జేదనొ చూడ లేనిమీ
యసదృశపాండితీగరిమ నంతయుఁ జూపకుఁడయ్య ముక్కెదన్
దోసఁగులయందె యెల్లపుడు దేలుచునుండును మీస్వభావ మా
విసమది మిమ్ము నేమనవు వేమఱుఁ గాకవులార! నమ్ముఁడీ.

గీ. తునలు మొదలును దయలేక తుంచి తుంచి
నట్టనడుమను గసపంత పెట్టి పెట్టి
నాదు కవితావధూటిని బాధపెట్ట
కుండుఁడీ ల్లని చిరజీవ ముండు మీకు.

ఉ. ఎవ్వని కెంత శక్తి పరమేశ్వరుఁ డిచ్చెనొ యంతమాత్రఁ దా
నెవ్విధినైన దేవునకుఁ దృప్తియొనర్చుట పాడిగాన నే
నివ్విధి బాల్యమందు రచియింపఁగఁ బూనితి నీప్రబంధముం
గవ్వకమధ్యకాలకవినాయకులార! గ్రహింపవేఁడెదన్

——*ప్రోత్సాహము.*——

ఉ. షష్టిమహోత్సవంబు బహుసమ్మదమిచ్చెడు బిక్కవోలునన్
శ్రేష్ఠమటంచు నేనటకుఁ జేరితి నేమని చెప్పవాఁడనా
షష్టిమహాప్రభావము వచస్సులకందఁగరానిదాట ద్రా
ఘిష్ఠమదీయతృష్ణ గమకించినఁ జెప్పఁగఁ జెప్ప నేర్తునే.

గీ. అట్టిసమయంబునందు నన్నాదరించి
మెల్ల మెల్లఁగ జీరి తక్కెక్కపాటి
వేంకటనరసయాఖ్యుఁడు బిక్కవోలు
గ్రామపతి యిట్లు పల్కెఁ జక్కనిమృదూక్తి.

ఉ. ఓ మహనీయ నీదు కవితోన్నతి ముద్దులమూటఁగట్టునం
చేమనువింటి మొున్న వచియించిన సల్లలితాశుపద్యముల్
నామనమున్ సుఖార్ణవమునం బడఁద్రోచె మఱేమి చెప్పుదున్
స్వామిచిదంబరాఖ్యకవిచంద్ర! యిదొక్కఁడు చిత్తగింపుమీ.

సీ. ఉభయభాషలయందు నుద్రేక పాండిత్య
మనుపమానప్రౌఢి నందినావు
శతవధానవిధానచాతురీగరిమచే
నంచితఖ్యాతి నార్జించినావు
మిళితభావరసాదిమృదుకవిత్వముచే
మించుసత్సభల మెప్పించినావు
భవదీయులౌ పిశుపాటివంశంబువా
రికి నందఱికిని చేర్నిలిపినావు

గీ. కరవదిగ్రామరత్నమై పరఁగినావు
కాళికాదేవిసత్కృపఁ గాంచినావు
మించునీభాగ్య మిదమిత్థమంచు నొడువఁ
దరమె మాబోంట్లకో చిదంబరసుధీంద్ర.

క. కలికాలమగుటఁ గొందఱు
ఖలులిల దేవుండు లేఁడుగా యనివాదం
బులు సేయుచుండ వారిఁద
విలి సుబ్రహ్మణ్యుఁడేచ వెలసెఁ దగనిటన్.

క. శ్రీసుబ్రహ్మణ్యుండని
వాసింగని దేవుఁడిట్లవతరించె నిటన్

భాసిలఁ బ్రీతివత్సరముం.
చేసెదరుత్సవములిప్డు చేసెదుకీర్తిన్.

వ. ఈరీతి మహిమంబులనిర్వాచ్యంబులు గలికాలంబున నీతండు భక్తరక్షా దుష్టశిక్షణార్థమై యవతరించిన ప్రత్యక్షదైవంబని చెప్ప నొప్పు మహాపూర్వపుణ్యంబున నీదేవుండీచిక్కవోలులో వెలసెం గాన నీసుబ్రహ్మణ్యమాహాత్మ్యంబొక్క ప్రబంధంబుగా రచియించి

గీ. అవనిఁ బరమేశు సత్కృపఁ గవిత గల్గి
సందులకు మీకుమాకు నానంద మొదవ
సంకితంబిచ్చి యీస్వామి కతని కరుణ
భోగభాగ్యాతిశయములఁ బొందుమనఘ.

గీ. మనలఁ బుట్టించి కాని తా మహాత్ముఁడు జగతిఁ
బట్టుఁడన్నంబు నీక చంపంగలాఁడె
తాను మొలిపించి విషవృక్షమైనఁ గాని
ధరణి నెట్టెండయినఁ దెగనఱుకఁ గలఁడె.

వ. అనుచుంటి నామానసంబున నానందరసప్రవాహంబు పొరలిపొరలి వేలనతిక్రమింప.

ఉ. ఈతఁడు సేవ్యవాక్యములి వెంతయుఁ గర్ణరసాయనంబులై
చేతముదొంగిలించెడిని నీ మన జన్మముఁ గేల లోకసం
తానితకు దేవదేవునకు దారునకొక్కఁడు సత్ప్రబంధము
ప్రీతి మొయిన్ రచించి వినుతించి సమర్పణసేయకుండినన్.

వ. అని వితర్కించి.

షష్ఠ్యంతములు.

క. సుకవి ప్రకాండకతక
 ల్పకునకుఁ గాలత్రితయ విలాసవిదునకున్
 కుకవివలాహక మారుతు
 నకు సుబ్రహ్మణ్యదేవునకు భావునకున్.

క. మూర్తిత్రయాత్మకునకున్
 గీర్తిస్ఫురదఖిల ధారుణీచక్రునకున్
 మార్తండతేజునకు వి
 శ్వార్తిహరణశీలునకు మహాదేవునకున్.

క. దక్షునకున్ సకలదిశా
 ధ్యక్షునకున్ భక్తరక్షణాసక్తునకున్
 మోక్షపద ప్రాపణవిధి
 దీక్షాకలితునకు దేవదేవ విభునకున్.

క. వాచాగోచర మహిమున
 కాచార్యునకున్ వశీకృతాచార్యునకున్
 యాచకజనేష్ట పూర్తివి
 ధాచింతామణికి దైవతగ్రామణికిన్.

క. స్థిరతర గాంభీర్యన్తాం
 ద్రిరమానమభూరమా భరణ ధుర్యునకున్
 బరమాహాత్మ్యునకున్ శ్రీ
 వరమాబ్రహ్మణ్య భూమిపాల విభునకున్.

క. శక్తిసమేతునకు జన
 ప్రాక్తనదని పాపపుణ్యఫలదాతకు ని

రుత్తరిక్త భవసాగరున కా
సక్తాసక్తునకు బ్రిహ్మచర్యాసక్తునకున్.

క. వందారు భక్తసుమనో
మందారునకుం గృపారమామానిత భూ
బృందారకునకు వర్ణికి
బందీకృత నాస్తికప్రవర విసరునకున్.

క. దేవాదిదేవ వంద్యున
కావిఖ్యాతామలాంతరాత్మునకు మహా
దేవునకు సదాకరుణా
భావునకున్ బ్రహ్మచర్య పరతంత్రునకున్.

క. సబ్రహ్మోపాసకునకు
సబ్రహ్మణ్యామితి వాచకార్థ హరునకున్,
మాబ్రహ్మాద్యభినుతునకు
సుబ్రహ్మణ్యేశ్వరునకు క్షోణీశునకున్.

వ. పునఃపునః ప్రదక్షిణసాష్టాంగప్రణామ పూర్వకంబుగ నా సమర్పింపంబూనిన సుబ్రహ్మణ్యేశ్వరీయంబునకుఁ గథాక్రమం బెట్టులనిన.

—*కథాప్రారంభము.*—

క. గోదావరితీరంబున
మోదంబలరార బిక్కవోలనుగ్రామం
బీధారుణిఁ వెలింగెడు
వైదిక లౌకిక జనాధివాసంబగుచున్.

వ. అందు.

సీ. సతతభక్త్యాదర చరితము లేభాగ్యము
లనియెంచునట్టి సజ్జనులుగలరు
పూర్వకాలమున నపూర్వస్థితిని నూట
శివునాలయములు గలవనియందు
రిప్పటికింజూడ నిరువదియైదు మే
లగుశంభుదేవాలయములు గలవు
ఇదమిత్థమనివచియింపవీలగాని
స్వాయసన్మహో ప్రభావంబు గలదు

గీ. ఎన్నియో యబ్దములనుండి యెలమిదీని
నేలెగోపదపూర్వ లింగేశ్వరుండు
నిప్పుడా స్వామికన్నను గొప్పమహిమ
నేలుచున్నాఁడు సుబ్బరామేశ్వరుండు.

శా. లీలారీతిసమస్తలోకములఁ దల్లింగూఁకి తాఁ దండ్రియై
యేలాగైన సదా జగమ్ములకు హాయిం గొల్పుమార్గమ్ములన్
లోలుండై నివసించి యప్పురమునన్ మోదమ్ము గల్గించునా
గోలింగేశ్వర దేవు నాలయము కోర్కెల్ మిన్నుముట్టించెడున్.

మ. వెసలింగేశ్వరుతోడ మైత్రి సలుపం బ్రీత్యుత్కటాకాంక్షమా
నసమందుద్భవిలంగ వచ్చి యతనిన్ దర్శింపనాతండునీ
వసమప్రజ్ఞఁడవింతకన్నఁ గలదే యస్యంబునా నంతటన్
వసియించెన్ భవునాలయంబునను సుబ్రహ్మణ్యదేవుండొగిన్.

వ. అచ్చట వారిరువురు నేకచరింబుగా నఖండ జగమ్ములఁ బాలింపు
చుఁ బ్రజలనిష్టోభులంగావింపుచుఁ దత్కృతానేక విధోపచా

రంబుల నానందింపుచుఁ బ్రతివత్సరంబు నతులోత్సవంబుల నా
చరించుదాస బృందములఁ గృపాకటాక్ష ప్రసారంబునకుం బా
త్రులం జేయుచు విలసిల్లుచున్నంత నా సుబ్రహ్మణ్యేశ్వరుండు ద
న మహిమంబు విశేషంబుగ వెల్లడింపందలంచి.

మ. ప్రతిసంవత్సరమార్గశీర్షమున విద్వచ్ఛ్రేష్ఠులా వారిక
ప్రతిమప్రేక్షణిగాయకోత్తములకున్ వారంచు వీరంచు వి
స్మృతరీతిన్ వచియింపనేల శ్రుతులా నెవ్వారికేఁగాని స
మ్మతిమై వాసికిఁ గెక్కునట్లు లోకధర్మంబేర్పరించెం దగన్.

వ. ఇట్లనేకవిధమర్యాద లేర్పరించి కలిమిగలుఁగువారలకెల్లఁ సత్పాత్రదానంబు లొనరించి కృతార్థతంగాంచుఁడని బోధింప నీభూలోకంబున నావిర్భవించినచందంబున దేవుండు లేఁడని వాదంబులొనరించు నాస్తులవాదంబడంగఁద్రొక్కుటకై విషజ్వాలాకరాళదంష్ట్ర ధగద్ధగాయమాన ఫణామండల విరాజమాన ఫణిరాజస్వరూపముం దాల్చి యుద్భవిల్లినచందంబున లోకసంరక్షణార్థమై యాశ్రితజనంబులఁ బ్రోచుభారంబు మస్తకంబునం దాల్చి పుట్టుక కంగీకరించినచందంబున సుబ్రహ్మణ్యేశ్వరుండ ప్రతిమాప్రభావంబున విరాజిల్లుచు.

గీ. అంతయింతని చెప్పరా నట్టికలిమి
గలిగి రాజాధిరాజులకన్న మిన్న
యైకృపాదృష్టియై శరణన్నవారిఁ
బ్రాణమెత్తుగ నతఁడు గాపాడుచుండు.

క. తనమహిమ మలోకమందున
ఘనమయి తనరాదునటులఁ గావింపుచుఁదా

జనకుండై నృపుఁడయి యీ
జనులకు మోక్షంబు జగతి సౌఖ్యంబిడెడున్.

చ. అతనిమహాత్మ్యతాగరిమ మట్టిదియిట్టిదటంచు నోట నె
వ్వతముగఁ జెప్పఁగాఁగలనొ విశ్వమెఱుంగదు నేనెఱుంగనా
మతికటువంటిభాగ్యమిడి మాటికిఁ జెప్పుమటంచుఁ ద్రోయున
చ్చతురుఁడు దేవుఁడే యెఱుఁగు సంతతముంబలుమాటలేటికిన్.

ఉ. కావునఁ దన్మహత్త్వముఁ బ్రకారముఁ జెప్పఁగడంగినాఁడ నే
నేవిధిలోపముంగలుఁగనీఁక ననున్ భరియించుభారమున్
దేవునియందనేనిడితి దేవుఁడయింక ననుగ్రహించినా
భావమునందునీచరితపట్టునఁ దప్పకనిల్పిపొల్చెడున్.

సీ. ఎవఁడుక్షోణీతలంబెంత యంచనియెంచి
మూర్ధ్నమందిడికొనిమోసినాఁడొ
యెవఁడుక్షోణీదేవునిక్కట్టుఁదోలఁగింప
నిచ్చమైనవతారమెత్తినాఁడొ
యెవఁడురక్షింపుస్వామీయన్నరక్షింపఁ
గంకణంబుంగేలఁ గట్టినాఁడొ
యెవఁడుదేవేంద్రాదులెలమిఁ బ్రార్థింప ల
క్ష్మణదేవుఁడై రాముఁగలసినాఁడొ

గీ. యట్టిమహనీయు ననవద్యు నఖిలవంద్యు
నాదిశేషు ననంతాత్ము నాత్మఁదలఁప
నెప్పుడెప్పటిపాపముల్ నిప్పునందుఁ
దగులుతూలముభంగి దగ్ధములుగావె.

మ. అకలంకంబయిమాననీయమయి న్యాయాధీనమైననమ్రతా
స్తికలోకార్చితమై జగద్విదితమైశిష్టస్తవక్షేత్రమై
ప్రకటంబైనవిశేషమై నికరమై ప్రస్తావనాపాత్రమై
యకృతాఘంబయి సుబ్బరాయవిభుమాహాత్మ్యంబువర్ధిల్లెడున్.

సీ. శ్రవణబాధలచేతఁ జాలఁగష్టములొంది
వచ్చికొందఱుమ్రొక్కులిచ్చువారు
సుతులులేకుంటదుర్గతికిఁదావనియెంచి
వచ్చికొందఱుమ్రొక్కులిచ్చువార
లుదరపీడలనెంతయునుసహింపఁగలేక
వచ్చికొందఱుమ్రొక్కులిచ్చువార
లంగవైకల్యంబునాశ్రయింపఁగలేక
వచ్చికొందఱుమ్రొక్కులిచ్చువార

గీ. లిచ్చియామీఁదవారలెంతేసికోర్కె
లైననొక్కక్షణంబులోసందిపట్ట
రానిసంతోసమున నేగిరహిస్వగృహము
లకునుతింతురుతలఁతురెల్లప్పుడువాని.

శా. ఏబ్రహ్మజ్ఞులుఁగానియేర్పడసతంజేవానిఁ గన్గొంటమా
కబ్రింబంచుఁదలంచి ధ్యానములు సేయంబూనికాసంగలే
కేబ్రహ్మణ్యునికై పరిశ్రమము లెన్నేఁబొందుచున్నారొ యా
సుబ్రహ్మణ్యవిభుండవన్ సకలసంస్తుత్యుండు సామాన్యుఁడే.

చ. అకటకటావచించుటకునైననుపీలనరానియట్టిదు
ర్వికటములైనబాధలభరింపఁగలేక మహానుభావమా

కిఁకఁ జైమినీవదిక్కనుచు నెంతయు వేఁడుజనంబులన్ విశే
షకృపను బ్రోచు దేవుఁడు విచారణ సేయఁగ నాతఁడే కదా.

సీ. వైష్ణవోత్తములెల్లఁ బ్రార్థింతు రేవాని
విధివిరామము లేక విష్ణు వనుచు
శైవులెల్లరు సదా భావింతు రేవాని
దరిఁగాంచలేక శంకరుఁ డటంచు
జ్ఞానులు యోగులున్ ధ్యానింతు రేవానిఁ
బ్రతినిమేషముఁ బరబ్రహ్మ మనుచు
స్థిరభక్తిగలవారు స్మరియింతు రేవాని
క్షితినొంటెగతియాది శేషు వనుచు

గీ. నాతఁడప్రతిముండు మహానుభావుఁ
డఖిలరూపుండు సర్వజీవాంతరాత్మ
సర్వరూపంబుఁ దాల్చి విశ్వంబుఁ బ్రోవ
నవని శ్రీబిక్కవోలులో నవతరించె.

మ. పరమాప్తుండయి ప్రాణికోటి యెడ సుబ్రహ్మణ్యనామంబుఁ దా
స్థిరరీతిన్ ధరియించి సర్వజగముల్ సేవింప నిత్యంబు స
త్కరుణాపూరితదృష్టులన్ జనుల యోగక్షేమముల్ స్వీయమా
శిరమందున్ ధరియించి ప్రోచుటకు నిల్చెన్ బిక్కవోలన్ బురిన్.

ఉ. ఆమహనీయు నవ్యయు ననంతును దారకృపాకటాక్షముల్
భూమిని నెట్టివానిపయిఁ బ్రోలవ నేనియుఁ సోఁకెనేని వాఁ
డీమహియందె కాక జగమెల్లెడ నుండియు నుండనట్టివాఁ
డైమహిమానుభూతిఁ గలయుంబరికింపఁడె దేవదేవుఁడై.

ఉ. అట్టిమహానుభావు చరణాంబురుహంబులకన్న దిక్కుఁగ
న్నట్టునె యొందుభూతలమునన్ బలుమాటలిఁకేల లేదు లే
దొట్టును బెట్టికొందు విననొప్పునుమా గురు వానలింకనె
ప్పట్టునఁ గానివీనివిడువన్ దగునేయిలనెట్టివారికిన్.

శా. ఏకార్యంబుమనంబునం దలఁచి యొంతేఁబూన్కిఁ బ్రార్థింతురో
యాకార్యంబు క్షణంబులోనె సఫలంబౌనంచుఁ జెప్పంగనే
లాకాంక్షల్ పరిపూర్తినొంద జనులన్నా యొందఱో దేవుష
ష్ఠీకాలంబున మ్రొక్కులిచ్చుచును సాక్షీభూతులై యుండరే.

ఉ. ఎవ్వఁడు సర్వశక్తిమయుఁ డెవ్వఁడనంతుఁ డెవండు శాశ్వతుం
డెవ్వఁడు నిత్యుఁ డాద్యుఁ డెవఁ డెవ్వఁడు భక్తులపాలికల్పక
మ్మవ్వరవర్ణిభూతలమునందవతారమునర్చెఁగాసనిం
వ్వసుధాప్రభావమిదమిద్ధమటంచు వచింపశక్యమే.

భుజంగప్రయాతము.

హరిద్వ్యాకృతార్త్తస్పృహాపూర్త్తివిశ్వం
భరాధూర్వహాగూఢపాచ్ఛక్రవర్త్తిం
నిరస్తాఖిలార్త్తిం మునిస్వాంతసక్తిం
హరిద్వాఃస్థపక్తికీర్త్తిం పరానందమూర్త్తిం.

—* గద్య. *—

ఇది శ్రీమత్పరమపవిత్రభారద్వాజసగోత్రపిశుపాటి వంశకలశాంబుధి
పూర్ణసుధాకరచిదంబరసుధీపౌత్ర సీతారామపుత్ర కనకాం
బాగర్భశుక్తిముక్తాఫలపరమేశ్వరీవరప్రసాదలబ్ధసుకవి
తాశక్తిచిదంబరశాస్త్రిప్రణీతంబయిన సుబ్ర
హ్మణ్యేశ్వరీయంబునందుఁ
బ్రథమాశ్వాసము.

శ్రీ

సుబ్రహ్మణ్యేశ్వరీయము.

ద్వితీయాశ్వాసము.

క. శ్రీబిక్కవోల్ పురీధా
మా బహుకారుణ్యరక్షితాఖిలలోకా
భూబృందారక కవివా
చోబహుమానపరిహృష్టసుబ్రహ్మణ్యా.

గీ. తావకీనకృపావీక్షణావబోధ
జనితమంజులమృదుళవాచావిభూతి
నవలవచియింతునీదుమాహాత్మ్యగరిమ
మవధరింపుము దేవదేవా! మహాత్మ! .

మ. ప్రతిసంవత్సరమార్గశీర్షమున సుబ్రహ్మణ్యదేవోత్సవం
బతులప్రక్రియశుద్ధషష్ఠినిఁ గరంబన్యాదృశంబై జన
ప్రతతుల్ వేయివిధంబులం గొలువఁ జెప్పన్ రానిచందంబునన్
సతతంబున్ జరుగున్ మహాద్భుతములైసత్యంబు దీపింపఁగన్

సీ. ఏఁడాదియింక నయ్యెనో లేదో యనిసారె
సారె లెక్కింతు రాషష్ఠికొఱకు
ఇఁక వచ్చు నంచుఁ దారకమంత్రరీతిగా
జపియింపుచుందు రాషష్ఠికొఱకు

ఎచ్చట గద్దెపైన వచ్చునో యనితిథుల్
 సరిచూచుచుందు రామష్టికొఱకుఁ
గనుపండువుగ దేవుఁ గాంచఁ గల్గునటంచు
 సంతస పడుదు రామష్టికొఱకు

గీ. వైణికుల గాయకులను విద్వద్వరులను
ఘనకవీంద్రులఁ జూడఁగాఁ గల్గునంచు
సంబరం బొందుచు న్దు రామష్టికొఱకు
సాధుసాధువదే మెయి నూపష్టిమహిమ.

సీ. కలకలంబులకు భక్తులరవంబులకు నీ
 ప్తులచయంబులకు వేడ్కలకుఁ బట్టు
తళతళత్తులకు రంగులహారంగులకుఁ బు
 వ్వుల బేడంగులకుఁ గ్రోతులకుఁ గోట
వెలవెలందులకు వింతలవితంబులకు సం
 కులజనంబులకుఁ గల్మలకు జాడ
లలిమహాత్ములకు మ్రొక్కులపసందులకుఁ గో
 ర్కులతరంబులకు గీతులకు నిల్లు

గీ. కలితసాహిత్యచక్రవర్తులకుఁ బురము
మిళితపండితకవిబృందములకు నిక్క
యగుచు సతతము చిక్కవోల్ నగరమందు
రాజిలుచునుండు శ్రీసుబ్బరాయషష్ఠి.

ఉ. అందు వెలుంగునుత్సవము లాజనులందఱు దొక్కకొంటయా
వందులస్తోత్రపాఠములవారిఁ దలంచిన మాత్రడెందముల్

తందరనొంచునెంతయును దండడిగ్గెడుఁ గానలోకమం
దెందతిక్షైనదానినిదమిద్ధమటంచువచింపశక్యమే.

సీ. ఒకచోటసతిభక్తిసుకముగాఁ గొందఱు
స్నానంబులొనరించిసాగిలఁబడ
నొకపక్కమాకోర్కు లీకఁ దీరుననికొంద
ఱుత్సాహజలధిలోనోలలాడ
నొకచక్కమాబాధలూడెనంచునుగొంద
ఱుమునుమ్రొక్కిన యట్టిమ్రొక్కులీయ
నొకతట్టుపీడలోర్వక స్వామిరక్షింపు
మనికొందఱాలయంబందువ్రాల

గీ. నొక్కదిక్కున నాదముల్ పిక్కటిల్ల
దిక్కునీవెయనుచుఁ గొందఱొక్కపెట్టు
గామొఱల్ వెట్ట సంజాతకరణుఁ డగుచు
సతమువెలుఁగొందుదేవుఁ డాషష్ఠియందు.

గీ. ఎక్కడెక్కడవారలానిక్కవోలు
నందచూపట్టుచుందురానందమొగవ
నఖిలవీథులలోపలనాదినమున
సాధుసాధువదేమొయాషష్ఠిమహిమ.

ఉ. కొందఱుదంపతుల్ తమదుకోర్కులుదీర్చికొనంగవచ్చియు
ష్ఠందలియుత్సవంబుగని యాత్మలెఱుంగకభ్రాంతిమున్గిరా
మొందులకేగుదెంచిరొ మఱేమనిదేవునస్మరింపనెంచిరో
యొందుఁగనంగరాదు మఱిమెచ్చటికేగనుచిత్రవైఖరీ.

ద్వితీయాశ్వాసము.

సీ. నాస్వామిఁగనులఁగానంగభాగ్యముగల్గె
నమ్మరో పూర్వపుణ్యమ్ముచేత
నామహాత్ముని సేవనల్ మఱలలభించె
నమ్మరో తత్ప్రసాదమ్ముచేత
నాకల్పవృక్షంబునీఁకసంప్రాప్తించె
నమ్మరో భక్తిబీజమ్ముచేత
నాతండ్రి కారుణ్యశీతదృష్టులుదక్కె
నమ్మరో జన్మభాగ్యమ్ముచేత

గీ. ననుకొనుచునొండొకొల్లతోనతులభక్తి
స్నానములొనర్చిదక్షిణల్దానమిచ్చి
స్వామిఁగొనియాడుదురు పవిత్రులునియతి
శ్రేష్ఠమగు సుబ్బరాయునిషష్ఠినాఁడు.

సీ. ఆదేవువిమలపాదాంబుజంబులసేవ
యందునామనబొంట్లకనెడివార
లాస్వామివారిదివ్యంబైనదర్శనం
బగునె నిర్భాగ్యులకనెడివార
లాదేవదేవుసదారాధనమొనర్ప
కటులేగఁగాళ్ళురావనెడివార
లాతండ్రిఁగనుఁగొన్నయంతవఱకుఁ బ్రాణ
మైనఁబోఁగాకపోమనెడివార

గీ. లీశుఁ జూడంగఁ బై పయి కెగురువారు
వడుచులేచుచుమఱిమఱిఁ బడెడివారు

కొక్కిరిసికొని వేడ్క పెంపెక్క పష్ఠి
యందుఁ జూపట్టుచుండు దేవాలయమున.

సీ. అదిగో మదీయపుణ్యాధిక్యమునఁ జూడఁ
గలిగె విభుఁడంచుఁ బలుకువార
లిదిగో నిదేమొ నాకిచటఁ బ్రత్యక్షమై
కనిపించె స్వామియంచ నెడివారు
నాదుభక్తికి మెచ్చి నాతండ్రి నాపైన
నుగ్రహంబిడెనంచు నొడువువారు
నాకష్టములఁ జూడలేక కృపాంబువ
ర్షించెఁ గాననంచు భాషించువార

గీ. లితఁడె నా దేవుఁడని వచియించువారు
మ్రొక్కి సద్భక్తి మతిమతి మ్రొక్కువార
లాటపాటలఁ గావించు చధికభక్తి
హర్షమునఁ బొంగుచుండు దేవాలయమున.

సీ. పరమహర్షమున సుబ్రహ్మణ్యవిభునకు
విందులంగావింత్రు కొందఱచట
భక్తిభావమున సుబ్రహ్మణ్యదేవుఁ గో
ర్కులు దీరఁ బూజింత్రు కొందఱచటఁ
బ్రాణముల్ మిన్న సుబ్రహ్మణ్యు నెచ్చుగాఁ
గూర్మి మైదర్శింత్రు కొందఱచటఁ
బరమాత్మబుద్ధి సుబ్రహ్మణ్యుఁ గొంకుజం
కులు లేక ధ్యానింత్రు కొందఱచటఁ

క. గొండ అనియెన్న నేలయానందరీతి
నందఱును దేవుపాదారవిందములకు
వందనములాచరించుచమందభక్తి
నెంతు్ర నుతియింతు్ర భావింతు్ర కాంతు్ర వాని.

ఉ. ఆజితసంబులా విభునియందములా గమనంబులా ముదం
బాజనకోటిమర్దనము లాజియరావములా స్తవంబులా
భ్రాజితకీర్తులా విభవభాగ్యములా సొగసా కళా వ్రజం
బోజమెయింగ సంగనోడలుబ్బిజనుల్ ప్రశంస్యమొందరే.

సీ. సరసగానవిధానచాతురీశక్తిమో
హనశీలురైన గాయకులతోడ
నియతిపడ్రనయుక్తి నిత్యాన్నదానవి
ఖ్యాతిగాంచు వదాన్యగణముతోడ
మాదనవలాలిత్యమాధుర్యయుక్తిస
త్కవితాధురీణులౌ కవులతోడ
దంత్రినినాదమాత్రవిక్రమప్రజ
నికరులైనట్టి వైణికులతోడ

గీ. మొక్కలిప్రౌఢిభటులప్రవృత్తితోడ
నికరమైనట్టిమాహాత్మ్యనియతితోడ
సుకముగల్గించుమంచివస్తువులతోడ
రాజిలుచునుండు నానుబ్బరాయపట్టి.

చ. జడులగునాస్తికాధములఁ జాలఁగ బాధలువెట్టియుంటఁదా
[illegible]గులఁ ద్రొక్కివారిఁ జలమారరసాతలమంటునట్లుల

వ్వాడుగుహభువిన్ వసించెనఁట భక్తజనంబులఁ బ్రోచుచుం బెనా
బుడమి పడంతి నోఁచిన దెన్నో మనిచెప్పఁ దరంబె యెవ్వరికిన్.

ఉ. శ్రీవిధవాభిరామ సరసీరుహసంభవశంకరాదులా
దేవతలెల్లఁ గొల్వఁగ క్షితింబరిపాలనముం బొనర్చుచున్
గావుమటంచు వేఁడెడు జనంబులఁ బ్రోవఁగఁ గంకణంబు చా
నీవిధిఁ దాల్చి యెల్లజగమేలెడు దేవు నుతింప శక్యమే.

చ. తన మహిమం బెఱుంగక వృథా ప్రలపించెడు వారి నెంతయున్
ఘనమగు దుఃఖసాగరమునన్ బడఁ ద్రోచియనేక భంగులన్
వినివిసిసింపరానిగతి వేచుచు రాచుచునుండు నట్టి యా
ఘనునిచరిత్ర మిట్టిదని గట్టిగఁ జెప్పఁగ నేరి శక్యమౌ.

మ. మహనీయుండుఁ బరాత్పరుండు జగమున్ మస్వన్ భరంబిచ్చమై
వహియించెం గద నెత్తిపైని నొక సుబ్రహ్మణ్యదేవుండు లే
రిహమందుం బరమందుఁ గానియిటులెంతేఁ బూన్కి మైభారమున్
వహియింపంగలవాఁడొకండు గలఁడా పల్మాఱు గాలించినన్.

స్రగ్ధర. గణ్యంబుల్ దేవనీవొక్క ఫలతి మహిమం గాంచి భూలోకమందున్
శ్రేణ్యాకారంబు నొందున్ క్షితి నొక స్థలముం జేరి రక్షింపుమంచున్
వాణ్యబ్జోరాశిపుత్రీంబలవతులు గడుం బ్రార్థనల్ సేయ సుబ్ర
హ్మణ్యేశుండీ జగమ్మున్ మనిచెడు భరమున్ మస్తకమ్మందుఁ దాల్చెన్

ఉ. ఆమహనీయుసేవ మొనదా భవతారక మానిహంబునన్
గామితదాయకంబగును గావున భుక్తి కిముక్తికిన్ సుఖ
క్షేమములర్చునట్టి దయిచేకుఱెనింతటికన్న భాగ్యమ
న్నామహి నెప్పుడే దొరకునా యలనంబులు వేలొనర్చినన్

విప్రకథ

చ. కలదొకగ్రామరత్నమఖిల ప్రథలీనుచునందు సంపదల్
గలిగి వదాన్యభావమును గాంచినయట్టి మహానుభావులుం
గల రలవారిలో ధనము గల్గినవాఁడు హితాహితంబులం
దెలిసినవాఁడొకండు ధరణీస్థలి విప్రుఁడు సంచరించెడిన్.

చ. అతఁడు బుధప్రియుండు బుధుఁడన్యసతీవిముఖుండు మాన్యస
మ్మతుఁడును సజ్జనుండు బరమప్రియుఁడార్యులకెల్ల సంపదు
న్నతి వెలుఁగొందువాఁడెపుడు న్యాయముదప్పనివాఁడు వానికిన్
సతియనుకూలయైనదొకచాన లభించెను పుణ్యసంపదన్

క. వారిరువురుఁ బ్రేమమ్మునఁ
గీర్తినార్జింపనెంచి కేవలమమలా
చారమ్మున వర్తింతురు
కోరికలవ్వారికెందుఁ గొనసాగునన్.

గీ. అట్టిదంపతులకు దైవ మెట్టివ్రాఁత
వ్రాసెనో ఫాలమున మూఁడుపంక్తులుగను
ధనము సౌభాగ్యమెంతయుఁ దనరియుండి
తనయుఁడొక్కఁడయినఁగాని దక్కఁడయ్యె.

ఉ. పుట్టుమరెందఱో సుతులు పూర్వకృతంబునఁగాని యప్పుడే
గిట్టుదురేమికర్మమొ సుఖింపఁగ వారికిఁ బట్టెఁదన్నమున్
బెట్టెఁడొ యా పితామహుఁడు పృథ్విపయింబలుమాటలేలయే
రెట్టులఁబెట్టిరో యటులనే సమకూడునుగాదె దైవమున్.

ఉ. అట్టులఁబుత్రులంగనుచు నాత్మనమేయముపాలఁద్రోయుచున్
బొట్టలఁబాఁడుకొంచుఁగరమున్ నిజకర్మలదూఱుకొంచు న

పుట్టిన నేడ్చుచున్ ధరణిపైఁ బడుచున్ దరిగాంచలేక యే
తట్టున కేఁగలేని తలిదండ్రుల దుఃఖముఁ జెప్పశక్యమే.

ఉ. కంటికి నిద్రలేక కడగండ్లకు లోనయి మోసిమోసి వా
ల్గంటి తగంగఁ దొమ్మిది నెలల్ పిదపం బ్రసవించి యింకనా
యింటికిఁ బేరు నిల్పు సుతుఁ డీతఁ డయంచుఁ దలంచునంతము
వ్వంటులనాఁడె యాతఁడు శివాపరలోకనివాసి యయ్యెడున్.

చ. తనయులు లేని గేహ మొకదారిని బోవని దంపతుల్ సువ
ర్తనములు లేని పండితుఁడు ధర్మచరిష్ణువుగాని భూవిభుం
డనుభవకీర్తి కేర్పడని యర్థముఁ జక్కనికాంతతో రమిం
పని నవయౌవనంబుఁ దలఁపంగ నిరర్థకముల్ ధరాస్థలిన్.

ఉ. కావునఁ బుత్రహీనముగఁ గ్రాలు గృహంబుఁ బరిత్యజింప సం
భావన సేసి యాత్రలు తపంబులుఁ జేయఁగ నుద్యమించి స
ద్భావులు దంపతుల్ మిగులఁ దత్తదుపాసనలం బొనర్చుచున్
బోవఁగ నెంచి రెచ్చటికొ పుత్రులు లేమి సహింపనోపమిన్.

వ. మఱియు.

క. జగతీస్థలిని "అపుత్ర
స్యగతిర్నాస్తి" యని పెద్దలను వాక్యములకున్
దగ నర్థమెఱిఁగి యాత్మజు
లఁగనుంగొనకున్న నిష్ఫలము జన్మమ్ముల్.

చ. అనిమదిలోన నెంచి యెటులైనఁ దనూజుల ప్రాణరక్షణం
బును బొనరించుకోవలయుఁ బుత్రుఁడు గిట్టుట కేమి హేతువో
కననగునంచుఁ దైర్థికులఁ గర్మఠులన్ మహనీయులైన వా
రినిఁ బరిచర్యలం దనిపి ప్రీతిమెయిన్ వచియించి రివ్విధిన్.

ఉ. ఓమహనీయులార తనయుల్ జనియించిరి మాకు నందఱో
యేమిపురాకృతమ్మొ యిదియే మనిచెప్పుదుమయ్య వారిలో
నీమహి నొక్కఁడేని మనఁ డెట్టులొ మాగతి యింక వంశమా
భూమిని నిల్వఁబోదు పరభూమిని దుర్గతియుం దటస్థమౌ.

చ. తనయులఁ జూచుకొంచు బహుధర్మములం బొనరించుచుం సనా
తనుల నుతించుచుం జగతిఁ దత్త్వవిచారణ సేయుచుం సుకీ
ర్తిని గని లోకమెల్లడ స్తుతింపఁ బరంబున సద్గతిం గనుం
గొనని సతీపతుల్ మిగుల క్షోణికి భారముగాదె చూడఁగన్.

చ. అలఘుముదంబునం గదిసి యాత్మజులం దొడపైనిఁ జేర్చికొం
చెలిమి విలాసముల్ గులుక నెంతయు ముద్దులమూటగట్టు న
ప్పలుకులవించు నెందుఁ బలుభంగుల వారల ముద్దువెట్టికోఁ
గలిగిన భాగ్యమబ్బుటది కష్టము గష్టము గష్ట మిద్ధరన్.

చ. కొమరులు దప్పటడ్గులిడికొంచును వచ్చియు రానిమాటలన్
దమిమెయిఁ బల్కుచున్నెడ మనంబున కింపుజనింప వారలన్
దమతొడపైనిఁ జేర్చికొని ధన్యులమైతి మటంచుఁ గూర్మి నం
దఱిమున మునింగి తేలుతలిదండ్రులభాగ్యము భాగ్య మిద్ధరన్.

మ. సుతులం గాంచి జగమ్మునందుఁ గడుసంస్తుత్యత్వముం జెంది స
మ్మతరీతిం జరియించి వారియెదుటం బ్రాణమ్ములన్ వీడి స
ద్గతులం బొంది నివాపనీరముగొనంగా నెందునం గల్గు నం
తతభాగ్యంబునఁ బొల్చునట్టిపితరుల్ ధన్యాత్ము లిద్ధారుణిన్.

వ. అనిమఱియు.

క. మాకట్టిభాగ్య మబ్బుట
కేమతి నోఁచమైతి మేమా చెప్పుఁడీ

యోకరుణాకరులారా
లేకున్నన్ మాకు సుగతి లేదో చెప్పుఁడా.

గీ. సుతులు లేకున్నవారికి గతులు లేవ
టంచు నొడువుదు రార్యు లియ్యవనియందుఁ
గాన మేమట్టిదుర్గతిఁ గాంచలేము
కరుణ నొక్కయుపాయంబుఁ గనుఁడయ్య.

గీ. జన్మములలోన మానుషజన్మ మరయ
నుత్తమము దానిలోఁ గడునుత్తమంబు
పుత్రవంతులజన్మంబు పూనిదానిఁ
గాంచకుండిన దుర్గతుల్ గావె మాకు.

ఆ. వె. తిరిగితిరిగి గొప్పదేశమ్ములను మీర
లెఱిఁగి యెఱిఁగి మంత్రసరణు లెల్ల
నుండ్రుగాన మాకు నున్నయీదుర్గతి
తొలఁగఁజేయుఁడయ్య యలఘుశక్తి.

శా. స్వామీ మీమహిమప్రభావమున నీసంతాపముం దీర్చి మా
కామోదమ్ము ఘటిల్ల నాత్మజుల దీర్ఘాయుస్సమేతంబుగా
భూమి న్నిల్పి మముం గృతార్థసరణిం బొందింపఁగా వేఁడుచు
న్నామో మామొఱ నాలకించి కరుణన్ బాలింపరే యుత్తముల్

ఉ. మీకు నమస్కృతుల్ సలుపమే సతమున్ మహనీయులార మా
కేకతనూజుఁడైన నెటులే గతులుంటకుఁ దక్కయుండున
ట్లోక్రియనైనఁ జేసి భువి నిందఱిలో గణనీయపద్ధతిన్
మాకొదవంగఁజేసిన ఘనా మిములన్ బొగడంగ నేర్తుమే?

చ. అనవిని యామహాత్ముఁ డటు లగ్గలమౌనటు లేడ్చువారలం
గనుఁగొని యెంతయేని కరుణారస ముట్టిపడంగఁ బల్కె లో
యనఘవరేణ్యులార! యిదియంతయు దైవికమాయగాని వే
రనివచియింపరాదు వినుఁడయ్య వచించెద నొక్కవాక్యముల్.

చ. కల దొకపట్టణంబు కలికల్మషనాశకరంబు బిక్కవో
లిల నలదానిపుణ్య మిదమిత్థమటంచుఁ దగన్ వచింపఁగాఁ
గలరె మహాత్ములైన ను జగంబునఁ నేమన, సుబ్బరాయుఁ డిం
పలరఁ బ్రభుండునై వెలయుచున్న నదేరికి లభ్యమయ్యెడిన్.

క. ఆసుబ్రహ్మణ్యుని స
ద్భాసురమాహాత్మ్యరీతి వర్ణింపఁగమా
కేసరినైనఁ దరంబే
యాసరిప్రత్యక్షదైవమాతఁడ కాదే.

సీ. సుతులు లేరింక మాగతియేమటన్న నా
క్షణమంద యాత్మజుల్ కలుగవలయు
స్వామి యీబాధ దీర్పవె యన్నమాత్ర స
య్యెడుమ లెల్లఁ దమంత నుడుగవలయు
నాకోర్కెదీర్పుమా నాతండ్రియన్న నా
కాంక్షసాఫల్యంబు గాంచవలయు
నిను నమ్మిరింగాన నను వీడకుము దేవ
యనిన నమ్మాత్మకు నింపొనరవలయు

గీ. నివ్విధంబున నవ్విధంబునని యెన్న నేల
తేన్ని భక్తికి లోఁబడి యున్నవాఁడు

మూని వచియించు టిడిపుసరుశ్రీగాన
సుబ్బరాయుని భజియింప సుతులు కలవె.

ఆ. వె. మార్గశీర్షమనెడు మాసమ్మునందున
శుద్ధషష్ఠియందు శుద్ధమైన
మానసంబుతోడ వానిని సేవింప
మీదుకోర్కెదీరు నీధరిత్రి.

క. ఆదేవుని మాహాత్మ్యము
మోదముమైఁ జెప్ప మనుష్యులొంట్లకుఁ దలమే
తాదిక్కు సర్వజంతుల
కోదంపతులార వినుఁడి యోచన చేతన్,

క. శరణన్నవారి నెప్పుడుఁ
గరుణన్ రక్షించునట్టి ఘనుఁ డాకాకో
దరపతి గావున వానిన్
శరణొందిన మీకుఁ గోర్కె సఫలించు వెసన్.

వ. అనుఁడుఁ జింతాభరం బంతంబునొందించి సంతసంబుం గూర్చు
నయ్యతిథులవచనంబు లాకర్ణించి నెమ్మనమ్మునఁ గొంతవట్టు వే
లనతిక్రమించు దుఃఖప్రవాహంబు నాఁపికొని యాసతీపతులు

క. కావఁగ సుబ్రహ్మణ్యుని
భావమునం దలఁచి యెటుల భాగ్యము దక్కం
గావలయునో మనకనుచుం
బోవన్ గమకించి చిక్కవోలున శంతన్.

వ. అవ్విధంబునం బ్రయాణంబొనర్చి చనిచని రాత్రిం దివంబులు
నెమ్మది దురంతాంతకరం బగునద్దేవుని చింతనం బొనరించుచుఁ

చెట్టుగుట్టలం దట్టమగు నట్టడవుల నెట్టలేక సుబ్రహ్మణ్యేశ్వరా
మమ్ముఁ గటాక్షింపవే యని యొక్కపెట్టున మొఱల్ వెట్టుచు నట్ట
కేల కబ్బిక్కవోలుపట్టణంబునకుం జేరి.

క. నానాలంకారయుతుఁ
డైన మహాదేవుఁ గాంచి యతిభక్తి మెయిన్
ధ్యానించి రొక్కపెట్టున
వానిన్ విపదబ్ధిఁ దేల్చువానిన్ గరమున్.

సీ. సన్నుతాకారాయ సజ్జనాధారాయ
హతదుర్జనాయ తుభ్యం నమోస్తు
భక్తరక్షాసక్తభావాయ భావాయ
వరకృపార్ద్రాయ తుభ్యం నమోస్తు
ఆనందరూపాయ మాననీయాయ ప్ర
త్యక్షదేవాయ తుభ్యం నమోస్తు
త్రిదశాధిపతిముఖ్యదేవవంద్యపదాయ
భవ్యరూపాయ తుభ్యం నమోస్తు

గీ. పాలితస్వాశ్రితాయ తుభ్యం నమోస్తు
పతితజనరక్షణాయ తుభ్యం నమోస్తు
అనుచు నీరీతి స్తోత్రము లాచరించి
మ్రొక్కి రాదేవు నెమ్మిఁ బెంపెక్కఁబత్తి.

క. అంతట సుబ్రహ్మణ్యుం
డెంతో వడిన్ వారి కప్పుడే కరుణార్ద్ర
స్వాంతమునఁ బ్రసన్నుండై
చింతలు దీర్చితిని మీకుఁ జేకుఱుసుఖముల్.

ఆ. వె. క్షోణి మార్గశీర్షశుద్ధషష్ఠిని బిక్క
వోలు సేరి నన్ను మోదమలరఁ
బూజసేయునెడల భూరిసౌఖ్యం బబ్బు
నమ్మకొనుఁడు నన్ను నెమ్మనమున.

చ. అని వచియించి యాతఁ డపు డమ్మనుజున్ముఖ కెంతొ వేడ్కమైఁ
జనియె యథేచ్ఛ నేమనుదు స్వామికృపామహిమంబు నంతటన్
మనమున నాదిశేషుచరణంబుల నమ్మి సతంబు వాఁడె ది
క్కనుచు వచించి వానిఁ గొనియాడుచు నేగిరి వారలింటికిన్.

పంచచామర. అటుల్ విశేషభక్తి వాని నాత్మ నెంచి నిత్యమున్
స్ఫుటంబుగా భజించుచుండఁ బోయెఁ గొన్ని నాళ్ళు పి
మ్మటన్ యథావిధిన్ సుఖంబుమై సతీలలామకుం
దటస్థమయ్యె గర్భ మొందునం బ్రకాశ మొందఁగన్.

గీ. అంత నయ్యింతి గాంచె నత్యంతలీల
వసుధలోపల సుగుణాలవాలు బాలు
ఘనుఁ డగుచు నాతనూజుఁడు దినదినాభి
వృద్ధి నొందుచు నుండె సమృద్ధి మెఱయ.

వ. అంతఁ గొన్ని నాళ్ళు బాల్యంబున గ్రహరోగాదిపీడలం గడచి కౌ
మారంబునఁ గుమారదశలనుభవించి యౌవనంబున సకలాంగ
పరీవృతం బగు దేదీప్యమానతం గాంచినంత.

చ. అతులితపూర్వపుణ్యమున నాతని కొక్కసతీలలామ వి
శ్రుతసుగుణాభిరామ యతిశోభనసన్ముఖసోమ రామణీ
యతగలయట్టి రామ కమలాక్షి యనం జెలువారుభామ త
త్కౌతుకములెల్లఁ దీర సమకూడె వధూవరభాగ్యమెట్టిదోః॰

ఉ. ఆకమలాక్షితో నహరహం బతివేలవిలాసహావహే
వాకచమత్క్రియామహితభావము లంకురభావముం గనన్
వీక్షఁ జరించుచున్ మిగులఁ బ్రీతిమెయిన్ విలసిల్లుచుండ నా
లోకనుతుండు విశ్రుతకళుండు గుణాన్వితుఁ డార్యుఁ డంతయున్.

క. ఈవరుస ననేకాబ్దము
లావరదంపతుల కేగ నంతటిలోనన్
శ్రీవెలయు పుత్రుఁ డొక్కరుం
డావారలకుద్భవించె నాదేవుకృపన్.

వ. అంత నవ్వానికి సుబ్రహ్మణ్యేశ్వరనామకరణం బొనరించి పుత్ర
పౌత్రులం గాంచి యవ్వృద్ధదంపతు లతివేలప్రమోదార్ణోరాశి
నోలలాడుచుఁ గలకాలంబు మనకుఁ గులదైవంబు సుబ్రహ్మణ్యే
శ్వరుండని పుత్రపౌత్రుల కెఱుంగఁ జేసి స్వర్గలోకావాప్తి నొంది
పుత్రనివాపాంజలులఁ దృప్తిం గాంచుచుండిరి.

క. కావున సుబ్రహ్మణ్యుని
భావించినవారలకు శుభంబు దటస్థం
బా వృథగా దిది దీనికి
నావృద్ధులె సాక్షి లోకమందున నెందున్.

—కలానిధికథ.—

మ. అళికప్రజ్వలదగ్నిలోచనపదధ్యానానురక్తిన్ విని
శ్చలగమ్యాప్రతిమానభక్తినిరతస్వాధ్యాయసంపత్తిస
త్యలవత్యాగవిముక్తి నింపెసఁగు విద్వచ్ఛ్రేణి కావాసమై
కల దిద్ధారుణియం దొకానొకమహాగ్రామంబు సేమంబుగన్.

సీ. సకలవిద్యాసక్తమతినొప్పువాఁడు సం
చితపుణ్యపూర్తిఁ భాసిల్లువాఁడు
అతిభక్తిమై మనీషితతిఁ గొల్చెడివాఁడు
దంచితఖ్యాతి నార్జించువాఁడు
కవితావిలాసినిఁ గౌఁగిలించినవాఁడు
పరమమేధాశక్తిఁ బరఁగువాఁడు
బ్రహ్మవంశంబునఁ బ్రభవమందినవాఁడు
రహిఁగలానిధిపేరఁ బ్రబలువాఁడు

గీ. దుర్జనవ్రాతముఁ జూచి తొలఁగువాఁడు
రసికులఁ దగ్గ్రగణ్యుఁడై యెసఁగువాఁడు
గన్నతలిదండ్రులను భక్తి నెన్నువాఁడు
సన్నుతుఁ డందుఁ గలఁ డొకపిన్నవాఁడు.

గీ. ఆకలానిధి యొకసమయంబునందు
ననుపమస్వీయవిద్యాసమాప్తి సేయ
నెంచి రాజపురమ్మున కేగినంత
మించుఁ బ్రేముడి వానిరావించి గురుఁడు.

క. నీయట్టిశిష్యుఁ డొక్కఁడు
నాయట్టినికిఁ లభించెనా నాయశము
త్యాయుతదిక్సంచారము
సేయకయున్నే కడిందిఁ జెప్పఁగనేలా.

వ. అనిపలువిధంబుల నాతనివినయసౌజన్యాదుల కెంతయు సంతసిం
చుచుం బలికిన నప్పలుకులు గర్ణరసాయనంబులై తనకుం ద్వ

ప్తిఁ గలిగింప నట్లు యని విద్యావ్యాసంగమున్మై కాలముం గడపుచు
నొక్కనాఁ డొక్కభవనంబునకుం జేరి.

సీ. తొవలరాయనిఁ గాంతిలవముమై క్రిందుగాఁ
బొనరింపఁజాలు నెమ్మోముదాని
మోటుసేయక ముద్దుముద్దుగాఁ గేలనొ
క్కినఁ బాలుగాఱుచెక్కిళులదాని
నీలమాణిక్యాలడాలు ఁ జీలొనరింపఁ
జాలుతళ్కుల శిరోజాలదాని
యసముమీఱిన పైడిపసిమికై వడి మిస
మిసలాడు నెమ్మేని మిసిమిదాని

గీ. నడలనడలించునయ్యంచనడలదాని
తమ్ములపుటాకులనుబోలు తనువుదాని
గడిమిసింగంబు నడలించు నడుముదానిఁ
బడఁతి నటఁగాంచి కలపేరఁ బరఁగుదాని.

క. ఈకన్న భార్యయగునెడ
నాకొక లోపంబుగలదె నాథా! యనిన
న్నేకాంతంబునఁ బిలిచినఁ
గాక సుఖమిమ్ముల కన్నఁ గలదే వేరన్.

ఉ. ఉండితి నొక్కచందెమున నుర్వర నింతటిదాఁక నెందునే
యుండ దయాన పైనిఁ దగులందనిచిత్తము దీనిపైనిఁ బ
న్నుండె నిదేమిహేతువునొకో వశఁజాలను ఖాలమందు దే
వుండెటువ్రాసెనో తలఁప భూస్థలి దీనికి నాకెటుండెనో.

క. ఈరాట్పురమెక్కడ మా
యూరెక్కడఁ దలఁపదైవయోగం బెటులి
ద్ధారుణి దీనిఁ నాకుం
గూచుచునో తెలియరాక కుందుచునుంటిఁ.

వ. అనుకొనుచు నిశ్చేష్టుండై నిలువంబడియుండ నక్కన్నెమిన్న యా తనివాఙ్నైపుణ్యమప్పుడప్పుడు వినుటంజేసి యుఁ దత్తద్విలాసంబులం దిలకించియు వానియందు బద్ధానురాగయై యాతండ నాకుభర్త యగుంగాక యని భగవానునిపై భరమేయఁ దదింగితం బాతండు గుర్తెఱింగి స్వావాసంబున కేగుచు మఱిమఱివచ్చుచుండ దినంబులు గడచుచున్నంత.

సీ. ఆబాల యాతని ననురక్తిమెయిఁజూచు
నాతఁ డత్యనురక్తి నబలఁజూచు
నాకన్నె యాతని నాదరమ్మునఁజూచు
నాతఁ డత్యాదృతి నబలఁజూచు
నాలేమ యాతని నల్లనల్లనఁజూచు
నాతండు నెడనెడ నబలఁజూచు
నాచిన్న దాతని నాత్మప్రియముగఁ జూచు
నాతఁడు స్వనతిగ నబలఁజూచు

గీ. ననుదినమ్మును నిట్లు యాయబలకతని
కానుగుణ్యము ఘటియించెఁ గాని పితరు
లేనికిత్తురో నన్నని దాని కెవతె
వచ్చునో నాకని యతని, కెచ్చెఁ జింత.

ఉ. బాల విలాససంపదల భాసిలునట్టిది రూపవంతురా
లాలలనాశిరోమణి గుణాంబుధి యాతఁ డటన్ననన్నుగా ''

వాలము సత్కళాపరుఁ డపారవిలాసనిధాన మట్టియా
బాలకు నిట్టియీశనికి బ్రహ్మయెటుల్ లిఖయించెనోకదా.

ఉ. దానివిలాససంపదలు దానిచమత్కృతి దానిపొంకమున్
దానిచలాకచైదులును దానిహొయల్ మఱిదానిహేలలున్
దానిస్మితమ్ము దానిగమనమ్మును దానిహుసారు బెళ్కులున్
గానఁగ నెట్టివానికయినన్ వికృతుల్ జనియింపకుండునే.

ఉ. చెందొవరూపు మావఁగలచిన్నికనుంగవ నిందుచందురున్
డిందఁగజేయు నెమ్మొగము నీలపయోదము డాలుడీలునే
యందగు పెన్నెరుల్ గలిగి యక్కులపందు వొనర్చునట్టి యా
యిందునిభాస్యచక్కఁగన మెందుఁ గనుంగొనఁబోముధాత్రిలోన్.

వ. ఇట్లు కొన్నిదినంబులు గడచినంత నక్కలానిధి యక్కలకై క
లలంబొందుచు నేఁబవళ్ళు దదేకధ్యానపరాయణుఁడై తనదేశం
బు విదూరంబగుటంజేసి యుఁ దనచాతుర్యాదిగుణంబులు తత్పి
తరులకుం దెలియమింజేసియు నక్కల తనకు లభించుట దుర్ల
భంబని యెంచి తాను సుబ్రహ్మణ్యేశ్వరభక్తుం డగుట నద్దేవుం
డే శరణంబని యిట్లు ధ్యానింపందొడంగె.

మ. మనమా తాపభరంబునోప డిఁకఁ జుమ్మా స్వామి నీయాన,గా
వున నీభక్తుఁడ నీకుదాసుఁడను రావో, నన్నురక్షింపవో,
ఘనదైన్యంబును దీర్పవో, విషమదుఃఖంబుం దొలంగింపవో,
వనితారత్నము గూర్పవో, యిఁకను సుబ్రహ్మణ్యదేవోత్తమా.

ఉ. పట్టిన దీనిహస్తమున పట్టవలెన్ శుభమంచు సూత్రముం
గట్టిన దీనికంఠమునఁ గట్టవలెన్ సవిలాససంపదన్

మెట్టిన దీనితోఁ గలసి మెట్టవలెన్ ధరణిన్ మఱేమియిం
కెట్టులనైననీలలననే సమకూర్పవలెన్ మహేశ్వరా.

ఉ. చిన్నదిపాయమందుఁ గడుఁజిన్నెలువన్నెలు గల్గియున్నది
కన్యన్ని యెటుల్ లభించునో యిఁకఁజుమి నీపయిభారమేసినా
నన్ను సదాత్వదాశ్రితుఁడనై యనువర్తనసంచరించునన్
బన్నుగ నీటముంచెదవొ పాలని ముంచెదవో దయానిధీ!

వ. ఇవ్విధంబున ననేకవిధంబుల స్తోత్రంబులం బొనరించుచున్నంత భక్తచింతామణి యగుసుబ్రహ్మణ్యేశ్వరుండు కరుణార్ద్రహృదయుండై విప్రవేషముం బూని యక్కలానిధికడ కరుదెంచివానిం గాంచి.

గీ. ఓకలానిధి! కలకయి శోకమొంద
నేల యీరీతి బేలవై యెచ్చటేని
కల కలానిధిఁజేరక తొలఁగిపోవు
నే, యిదే యెల్లి నీకు దానికిని బెండ్లి.

క. అగునని యంతర్ధానం
బగునంతట నయ్యెఁబెండ్లి యయ్యిరువురకున్
భగవంతునిమాట కస
త్యగతిం గల్పింపనేరితరమా జగతిన్.

ఉ. అంతటదంపతుల్ గలసి యమ్మహనీయుని దేవదేవున
త్యంతము భక్తిమైఁ గొలుచు చంతములేనిసుఖామృతాబ్ధిలో
వింతగ నోలలాడుచు నభీష్టములం గనుఁగొంచునుండి ర
క్కాంతయుఁగాంతుఁడున్ మునుఁ దగంబొనరించినభాగ్యమెట్టిదో.

ఆ.వె. కాన నెచ్చటేని పూని సుబ్రహ్మణ్య
దేవు నమ్మి కొలువ జేనికైన

లోపమున్న యాతఁ డీపని కైకద
లీలనుండఁ బిక్కవోలునందు.

ఉత్సాహము.

పాకశాసనాదివిబుధభావితస్వచారితా!
స్వీకృతస్వపాదభజనశీల! సాధితాలసా!
లోకలోకలోకనుత! విలోకితత్రిలోకధా
మా! కవీంద్రచిత్తసరసిజాసనా! సుఖాసనా!

—గద్య—

ఇది, శ్రీమత్పరమపవిత్రభారద్వాజసగోత్ర పిసుపాటివంశ కలశాంబుధిపూర్ణసుధాకర చిదంబరసుధీపౌత్ర సీతారామపుత్ర కనకాంబాగర్భశుక్తిముక్తాఫల పరమేశ్వరీవర ప్రసాదలబ్ధసుకవితాశక్తి చిదంబరశాస్త్రిప్రణీతం బయినసుబ్రహ్మణ్యేశ్వరీయంబునందు ద్వితీయాశ్వాసము.

శ్రీ

సుబ్రహ్మణ్యేశ్వరీయము.

తృతీయాశ్వాసము.

క. ధీరాతిధీర వినుతా
కారా లోకత్రయాధికారాధారా
నీరాజసాత్యధికగం
భీరా నర్క్షి నిరస్తపృథ్వీభారా.

వ. దేవా దివ్యచిత్తంబున నవధరింపుము.

—మహామహునికథ.—

చ. కలదు ధరిత్రిఁ బట్టణ మొకానొకఁ డెంతయుఁ బేరుపొంది యం
దు లలితచారితుండు సుగుణుండు మహామహుఁ డంచుఁగూర్మిమై
విలసిలుచుండె రాజొకఁ డపూర్వనయంబున రాష్ట్రమేలుచున్
బలమున లోటులేక జనభారము మస్తకమందుఁ దాల్చుచున్.

ఉ. అతఁడు నీతిమంతుఁడు శ్రితార్తిహరుండు మహామహుండు వి
ఖ్యాతయశస్కుఁ డెల్లరకు నాప్తుఁడు సజ్జనకల్పకంబు భూ
నేత మనంబునన్ సతము నిత్యు ననంతుని నమ్మియుండువాఁ
డాతని పైకిఁ గొండొకఁ డహంకృతిమీఱ నృపాలుఁ డెంతయున్.

చ. బలములతోడఁ గూడికొని శాహుబలంబును జూచికొంచు ని
శ్చలతరధైర్యమింపెసఁగ శశ్వదనర్గళబాణధారలన్
గలఁగఁగజేసి రాష్ట్రమును గైకొని యేలెదనంచు నెంతయుం
బలుకుచు వచ్చె దుందుభులఘాంకృతు లెల్లెడ నిండిపర్వఁగన్.

ఉ. అంతట నామహామహుఁ డుదారత దోఁపఁ గలంగ కెంతయున్
స్వాంతమునన్ బలంబుల వివాదము సేయఁగఁ గూర్చి వానితోఁ
గొంతవడిన్ సమానముగఁ గోవిదుఁడై రచియించుచుండె న
త్యంతమనీషచేతఁ బ్రవిదారణ మెంతయుఁ గొంతవింతగన్.

శా. బాహాబాహినొనర్పుచున్ శరములన్ బాధించుచున్ సైనిక
వ్యూహంబున్ గదలెత్తుచున్ భటుల నోహోరం డుపోకుండుఁ డం
చాహాకారము లొప్పఁ బిల్చుచుఁ గరం బాశ్చర్యముం గల్గున
ట్లీహాస్ఫూర్తిన్ వెలుంగ సంగరము నెంతేఁ జేసి రాయిద్దఱున్.

వ. అంత నమ్మహామహుండు తద్ధాటి కోపమిం జేసి బలంబులు చెల్లా
చెదరులై నలుదెసలకుం బరుగిడ నేమియుం దోఁపక నిర్విణ్ణహృ
దయుండై యుండు నాసమయంబున.

మత్తకోకిల. చేయఁగల్గితివేని యుద్ధముఁ జేసిపోరుము లేనిచో
నీయెడ న్నిజరాష్ట్రమున్ విడి యేగు మెచ్చటికేని యి
న్యాయమంచుఁ దలంపఁబోకు మహామహా యిదిలోకమం
దేయెడన్నృపనీతియే గ్రహియించి యింతటఁ బొమ్మొగిన్.

ఉ. ఏదియుఁ జేయనట్లయిన నిప్పుడ నిన్ వెడలింతుఁగాన నీ
వాదము లేకపోవునెడఁ బ్రాణము దక్కు నిజంబు మానముం
బోదని మీఁదికిం దుముకఁబోవు నృపాలుని బాధకోర్వకే
దేదరిఁ జూపవే రఘుపతీ యని యాతఁడు నెమ్మిఁబొక్కుచున్.

గీ. ఏదియుం జేయునదిలేక యెంతయేని
దుఃఖవారిధిమున్గుచుం దూలితూలి
బిడ్డలను భార్యఁ జేకొని వెడలిపోయె
నట్టిదేవులకు దేవుఁ డేవట్టటందు.

గీ. అర్కాటు రాష్ట్రమున కెల్ల నధిపతియగు
వాని కీర్తి వ్రాసెను ఫాలమందు
మూఁడుపంక్తులుగను ధాత భూతలమున
సృష్టికరు వ్రాఁతఁ దప్పింప నెవరివశము.

వ. ఏపట్టంగానక యన్యరాజ్యంబులో భిక్షాటనం బొనరించుట కభిమానంబుచే మానంబు వీడుటకన్నఁ బ్రాణంబులం ద్యజించుటయే యుత్తమం బని యెంచి యిట్టి దట్టి దనిచెప్పరాని యవస్థ నొందుచు నొకానొకనట్టడవిఁ జేరి క్షుత్పిపాసాదులకు వెలియాట గొల్లుమని యల్లనల్లన నేడ్చుపిల్లల తల్లడంబులకును మెట్టుపల్లంబుల దుఃఖవారిధిం గట్టుంగానలేక హాదైవమా ధరణీశ్వరు నంతటివాని పట్టపు రాణినెట్టిట్టి బిట్టిడుములపాలుచేసితివే యయ్యయ్యో యాఁకటిబాధకోర్వఁజాలఁ బిల్లల గొల్లుమనునార్తనాదంబున కుల్లంబు దల్లడిల్లుచున్న దోతల్లి యని పలువిధంబుల దుఃఖించు నబ్భార్య యార్తనాదంబునకును హృదయంబున నాటుకొనిన శోకాంకురంబు మొల్కలెత్తుచుండ.

చ. అరుగు చరణ్యదేశమున నయ్యబలామణితోడ నాతఁడు
ద్ధురతరశోకవారినిధిఁ దూఁకి విధిగతినీవెమాకటం
చరమరలేనిభక్తిఁ గొనియాడెడునప్పుడొకండు బ్రాహ్మణుం
డురుకరుణార్ద్రచిత్తుఁడయి యోయనుచుం జనుదెంచె నత్తరిన్.

ఉ. ఆతనిఁ గాంచి యెంతయు మహామహుఁ డింద్రపదంబునొందిన
ట్లాతతమోదవారినిధియందు మునింగి మహానుభావుడు
ర్భీతి జనించునీవిపినవీథి నొకండయునంగనంబడం
క్షీగరి మాకుదిక్కయితి వేమనిచెప్పుదుమాదుభాగ్యముల్.

వ. అనియబ్బ్రాహ్మణుని పాదపద్మంబులకెఱఁగి

ఉ. పావనమూర్త్యమాకులము పావనతావకదర్శనంబుచే
నీవిధిక్షుత్పిపాసలు దహించుటడంగె మదీయబంధులన్
శ్రీవిగఁజూచినట్టులఁగడింది ప్రమోదముపొర్లుచుండెన
య్యావడిఁజేర్పవే మములనందఱనొక్క ప్రదేశమందునన్.

చ. అనివిలపించు నానృపుని కాదరభావముసంగ నాతఁడి
ట్లనియె నృపాలచంద్రయిదియెంతయు నేఁదిలకించినాఁడఁ బా
పనియతియిట్లుసేసె నిను బ్రహ్మలిఖించిన వ్రాఁతతప్పునే
వినుమొకమాటఁజెప్పెద భువింబరితాపము దీఱుమీకిఁకన్.

వ. అనిమఱియు.

క. శ్రీసుబ్రహ్మణ్యేశ్వరుఁ
డాసమెయిన్ భక్తకోటియాపదలెల్లన్
దాసుండై తీర్చునిజం
బాసరిదేవున్ భజంచియుందుము సుఖముల్.

వ. అనిపలికి యావిప్రుండంతర్ధానుండయ్యె నంతసమ్మహామహుండును
నయ్యబలావతంసంబును సుబ్రహ్మణ్యేశ్వరదేవుని భక్త్యాదరంబు
లిగురొత్తచిత్తంబున వాత్తికొనుచునత్తఱి.

మ. దరిఁజేర్పందలఁబెట్టవేమి మము నాథా యిట్టులంగాననాం
తరమందుంబడఁద్రోచి పాపమనిమైనం జూడవన్నావడిం
గరుణింపందగదా యిటుండెదిదియున్ న్యాయంబె మీబోంట్లకున్
భరముందీరిచి మమ్ముబ్రోవఁగదె సుబ్రహ్మణ్యదేవోత్తమా.

మ. నినునే మెప్పటికైన వీడముసుమీ నీదాసదాసత్వమెం
దునుగాంక్షింపుచునుందుమయ్యకరుణన్ దూర్ణముగ్గా మాకుఁగా

నన బాధందొలఁగింపవే మఱియునన్నా దుఃస్థితింబావవే
యనయంబున్ మమునీటముంచెదవొ కట్టాపాలనేముంచెదో.

శా. స్వామీ నీకరుణాకటాక్షమున సుబ్రహ్మణ్యదేవాలస
ద్ధామంబుం గనఁగంటి మీాక్షణములోఁ దత్తుత్పిపాసాదుల
న్నామార్గ శ్రమదీరుచుండెఁ గనునానందంబు సంధిల్లెదున్
*నీమాహాత్మ్యము నేమనందు నిఁకఁ దండ్రీ నీవదిక్కెందునన్.

వ. అని సుబ్రహ్మణ్యేశ్వరు ననేకవిధంబులస్తుతియించు నవ్వారల క
నాయాసంబుగ నొక్కమార్గంబు ప్రాప్తంబయ్యె నంత.

క. ఆమార్గంబున నేగిరి
భూమీశుఁడు సతియుమిగులఁబూన్కిన్ శేష
స్వామిఁదలంచుచు నంతట
నామార్గమునందు శక్తియను నుదయించెన్.

క. ఆశక్తివచ్చి యాభూ
మీశుంగని యిట్లులనియె నే సుబ్రహ్మ
ణ్యేశుని దాసులఁ బ్రోచెద
నాశుగతిన్ రూపుమాపి యవనిన్ రిపులన్.

వ. అని పలికి పలువిధంబులఁ బరిదేవనం బొనరించుచు నమ్మ నర్దే
వుని సమ్మ నడువలేక పదంబులు తడఁబడ గడగడవడఁకుచుఁ
జను నవ్వారలఁ దనభుజంబులపై నిడికొని నిరాయాసంబుగ న
మ్మహామహుపట్టణంబునకుం జేర్చి యొక్కచోట రక్షణాగారమం
దునిచి యమ్మహామహురాజ్యం బనుభవించు నృపాలుకడ కేగి.

గీ. రోష ముప్పొంగ భీకరవేషమూని
పండ్లు పటపట గొఱుకుచు ఖండనమ్మ

సేయ గమకించి యోహాతకా యటంచు
వైరియగు నానృపాలుని పైకిదూకె.

గీ. ఆమహామహు వెడలించి యతనిరాజ్య
మనుభవించుచు నుగ్రమదాంధుఁ డగుచుఁ
బొలుచునట్టి నృపాలు ముంగలకుఁ బోయి
మ్రింగె నాతనిసేన సభంగరీతి.

గీ. ఆతఁ డది చూచి విస్మయం బంది మిగుల
బలమునంతయు మ్రింగె నబ్బా యటంచు
ముక్కుపై వ్రేలిడికొని తాఁ బోవునంత
లోన నాశక్తి మ్రింగె నవ్వాని నపుడ.

ఉ, మ్రింగి యనంతరంబ బలిమిన్ రిపువీరులనెల్ల నెంతయో
యుంగములన్ వడంకెడు మహామహు నొద్దికిఁ బోయి రాజ యు
వ్వెంగలిమూఁకఁ జంపితి భువిన్ సకలంబును నీవ యేలుకో
మ్రింగితమందునన్ మఱవకెప్పటి కేనియు సుబ్బరాయునిన్.

వ. అని మహోపదేశంబుం గావించి మరల నాతని రాజ్యప్రతిష్ఠితుం
జేసి యాశక్తి యంతర్ధానంబందె నంత.

చ. అనయమునామహామహుఁడు నాసతియున్ మదిసుబ్బరాయునిన్
ఘనముగనెంచుచున్ గులమునన్ గణియింపుచు ముఖ్యదేవుఁగా
దనయులఁగాంచి సౌఖ్యములఁ దప్పక పొందుచునుండి రంత వా
రునయుభయంబులుం గలిగి క్రిందలఁపుల్ ఘటియిల్లభక్తితోన్

ఉ. కావున సుబ్బరాయుని నఖండితభక్తిని నమ్మియుండు వా
రీవిధినైనఁ బొందెద రనేకసుఖంబుల నీధరిత్రిలోఁ

బోవిడనాడి యాపదల భూరియశమ్ము లభించుఁగాన న
ద్దేవుని నమ్మియున్నయెడ దేనికినైనను లోపమున్నదే.

—కాంతకథ.—

చ. లలితమనీషమై నవవిలాసములం జెలువొంది మంచితో
వలఁ బచరింపుచున్ బుధులపాదములర్చన సేయుచున్ మహా
త్ములయెడ బత్తి గీల్కొన బుధుల్ నుతియింపఁగ వృద్ధినొందు వై
శ్యులకు నివాసమై వెలసె నొక్కపురంబు గరంబు శస్తమై.

చ. కలఁడు మహాత్ముఁ డందు నధికప్రతిభంజెలువొందు వాఁడు వై
శ్యులకు శిరోవిభూషణము సోముఁ డనం బొలుపారు నామముం
గలిగి మహాపతివ్రతయుఁ గాంతయు నొనలకాంతతోడ న
త్యలతను బెంచి దానయశమన్ కుసుమవ్రజమున్ గడింపుచున్

క. ఆతని కొక్కకుమారుఁడు
నీతిమెయిన్ సంచరించు నియతాత్ముఁడు వి
ఖ్యాతుఁడు జనించె నౌరా
యాతనిఁ బోలిన మనుష్యు లవనిం గలరే.

సీ. తల్లిదండ్రుల దైవతమ్ముగా భావించు
సాధుసంసేవ మోక్షముగ నెంచుఁ
బాత్రదానము మహాభాగ్యమంచుఁ దలంచుఁ
బరదూషణము ఘోరనరకమనును
దైవమ్ముకన్న వేరొ్ధర లేదనివచించు
నన్యకాంతను మాత యనిగణించుఁ
బుణ్యవంతులనెప్డు బొరుపులే కర్చించు
దశదిక్కులందు నపయ్యశమునించు

గీ. దుర్జనులతోడ మైత్రి నెందుం దృజించు
సాధుజనసేవ్యమా త్రోవ సంచరించు
వైశ్యవర్ణంబునసె కాక వసుధలోన
నెట్టివర్ణంబునందు నాయట్టిఁ డున్నె.

గీ. దైవయోగమ్ముచే వాఁడు తండ్రితోడఁ
గూడి యెప్పటికైవడిఁ గూర్మిమీఱఁ
దగినవ్యాపారముం జేయఁ దలఁచి యొక్క
నాఁడు పయనంబు సేసె నర్ణవమునందు.

మ. ఇటు లవ్వారలు నావనెక్కి కొని యెంతేఁ బూన్కి వ్యాపారము
త్కటరీతిం బొనరింప నెంచి మదిలో ధైర్యంబు నానందముల్
స్ఫుటతన్ ముందడుగేయ నొక్కపురికిం దోరమ్ముగా నేగి య
చ్చట వైశ్యాగ్రణియింటఁ జేరి మిగులన్ సాగించి వ్యాపారముల్.

ఉ. న్యాయము దప్పకుండ వినయంబు నయంబుఁ దృజింపకుండ న
న్యాయ మొనర్పకుండ విమలాత్ముల మోసము సేయకుండ దే
వాయనమోనమోయని శివాయనమోనమయంచు వారల
త్యాయతలీల ద్రవ్యము సమార్జనముం బొనరించి రెంతయున్.

గీ. వైశ్యవంశంబునం బుట్టి వర్తనమున
నటులఁ జరియించు వార లీయువనిఁగలరె
చేరములఁ జేయుచుండి సంసారు లగుచు
నెట్టులో ద్రవ్యమార్జింప నెంత్రిగాని.

క. ఆధన మంతయుఁ బడసి య
సాధులకిడి కొంతవట్టు న్యాయముతో గా

రీధవు నాత్మఁ దలంచుచు
మేధావంతు లగువారు మేలనిమెఱలఁగ.

గీ. నిజపురంబునకుం జేర నిశ్చయించి
నావ నెక్కి యథాపూర్వ భావమొసఁగ
మొసఁగఁ బయనంబుఁజేసిరాయిరువు రప్పు
డొక్కసమయంబునం దైవయోగమునను.

ఉ. నావ మునుంగఁజొచ్చె నట నద్మ్ర నిఁకేమని చెప్పవాఁడ నా
భావులు దరిద్రికొద్దులు శుభస్థితి దప్పి కరంబులెత్తికోం
చోవిధి ! యెట్లువ్రాసితివిరోరి లలాటమునందు మాకు నీ
రావరణంబు గ్రమ్మకొనె నయ్యయొచచ్చితిమంచు నేడ్చుచున్.

వ. యి ట్లనేకవిధపరితాపంబులం బొక్కుచు నేమియుం దోఁపక
యెందునం గాలాడక యేదియుం జేయునదిలేక కర్తవ్యాకర్త
వ్యయంబుల విముగ్ధచేతస్కులై యర్ణవంబున నట్టనడుమం జిక్కి

ఉ. ప్రాణము లేగుచున్నయవి భారము నీపయి నేసినార మ
న్నానళినాయతాక్షి జలమందున ముంచెదొ గట్టుఁజేర్చెదో
మానము గాయుమీ యనుచు మాటికి నంతమునింగి పోయిరా
హానియతిం భువిన్ గడువ నయ్యది యెవ్వరికైన శక్యమే.

గీ. దైవయోగమ్ముచే మృతి దప్పియొక్క
నావికుఁడు గట్టుఁజేరి సద్భావమొదవఁ
దనదు దారిద్ర్యభారమ్ము దఱిగిపోవ
ద్రవ్యమిచ్చినయట్టి యద్ధార్మికులను.

గీ. పాము వైశ్యాగ్రగణ్యుఁ దత్సూనుసర్ణ
వంబునందు మునింగినవారిఁ గాఁగ

విశ్వయించి కడుంగడు నెవ్వగలను
జొంది వారలయూరికిఁ బోవనెంచి.

ఉ. వీరలు నాకుదవ్వ్యమిడి పేదతనంబెడఁబాయఁ జేసి ర
య్యారహి వీరిపాలఁ బడితో విధి! నీకెవరైనఁ జిక్కకు
న్నారెయటంచు నేడ్చుచుఁ జనం జన నంతట మధ్యమందున
వ్వారల యూరు ప్రాప్తమయి వచ్చె ననంతర మప్పుకీజనుల్.

చ. కనుఁగొని వానినెందు కిటుగాసిలి యేడ్చుచునుంటివోరియం
చననతఁ డిట్లు వల్కె నకటా యలసోమునియూరి దీకదా
యనఘుఁ డతండుఁ దత్తనయుఁ డార్యుఁడు నిర్వురు నేకకాలమం
దుననుదర్ధిఁ మునింగిరి ఘనుల్ వచియింతు నీకేమి నావుడున్.

మ. అకటా యెట్టియవస్థ యేమిదురితం బన్నా మహాత్ముండు సో
మకుఁడన్నన్ విధి యెట్లు వ్రాసెననుచున్ బల్మారు దుఃఖించినా
వీఁక! యావీథిని వారియిల్లు గల దుర్వం బోయి తద్భార్యతో
నీఁక నీవిట్లెఱిఁగించినన్ బ్రతుకునే యీవార్త విన్నంతఁదాన్.

క. అనిపలుకవార లెల్లరు
విని యాతఁడు మనమునందు వివిధవిచారం
బును గని పోవక తీరునె
యని పోయివచించె నాపె కార్తధ్వనితోన్.

వ. అంతట నప్పురం బంతయు నల్లకల్లోలంబయి గోల్లుమన సోముం
డర్ణవమధ్యంబున దైవయోగమునంజేసి సుతసమేతుండై మృతి
గాంచెనఁట యబ్బబ్బా యనువారలును నట్టిధర్మాత్ముం డిట్టిక
లికాలంబున నెట్లు లుండనేర్తు రన్నన్నా యనువారలును నట్టి
వదాన్యాగ్రగణ్యుం డింకఁ బుట్టనేరం డయ్యయ్యో యనువారలు

ను నక్కుమారుండు వినయాది గుణసంపత్తిచేఁ దండ్రిని ధిక్క
రించినవాఁ డట్టిసుతవియోగంబున కాతల్లి యెట్టులోర్చునోగదా
దైవమా యనువారలును పెక్కువిధంబుల నన్నావికునార్తనా
దంబు విని గుండెలు ఝల్లన నొడలు గడగడ వడంక వరదలు
గట్టి యేఱులై పాఱుబాష్పంబుల నెడనెడ నయనంబుల గ్రు
క్కకొనుచు హృదయతాడనంబులం బొనరించికొనుచు నట్టిట్టుల
భువింబడి నట్టనడుమ నెట్టకేలకు మూర్ఛిల్లుచు లేచుచు నక్క
టా యనాథురాల నగున న్నేలసృజించితివి దైవమా యయ్య
య్యో యపుత్రికురాల నగునాజీవనం బేటికో తండ్రి యిట్టిని
ర్భాగ్యురాలి కడుపున నేటికి జన్మించితివి వత్సా యిట్టు వైదువ
తనంబునకు నోఁచని పాపిష్ఠురాలి కంఠంబున నేటికి సూత్ర
ముం గట్టితివో ప్రాణేశ్వరా మీరిద్దఱును లేనినాబ్రదుకు వ్యర్థం
బకదా యని పలువిధంబులం జింతిల్లు నక్కాంతం జుట్టుముట్టుకొ
ని మఱిమఱి శోకావేశం బొందుచున్నసమయంబున.

క. పతిసుతులు లేనినా కీ
బ్రతుకేటి కటంచు నెమ్మి భావించి వడిం
జితిఁ బేర్చి యానతీమణి
పుతపుతమన కష్ఠ దాని ముంగల నిలిచెన్.

క. నిలిచిన యక్కాంతామణిఁ
దలఁచి తలఁచి చూచి జనులు తంద్రావేశం
బులనొందుచు మఱిమఱి న
న్నెలఁతం గాంచిరి కడింది నిశ్చేష్టితులై.

వ. అంతనక్కాంతామణి యచ్చితికిం బ్రదక్షిణంబుగావించి యం
దుం బ్రవేశించుట కుద్యుక్తురా లయియున్నంత నాసుబ్రహ్మ
ణ్యేశ్వరుండు వృద్ధబ్రాహ్మణవేషంబుం ధరియించికొని వచ్చి
యక్కాంతం గాంచి యి ట్లనియె.

ఉ. ఓసతి యొందు కిట్లు వెత లూరక చెందెదు దేహమగ్నిలో
నీసరిఁగాల్చికొంటకు నినీయెటుప్రాణము లొప్పఁ జెప్పుమా
మోసము లేక యెట్లయిన భూస్థలి జీవములున్నచో శుభం
బీసరి గాకపోయినను నేసరినైన నుగల్గకుండునే.

ఉ. కావునఁ బ్రాణహానికయి గాసిలి యగ్నిని దూఁకనేల కాం
తా వడిఁ బొమ్ము పో మహాత్ముల ధైర్యముమై నిఁకఁ జాలుఁ జాలు ని
ట్లావడిఁ జెందె దూరక మహాత్ములయంతటివారె దాఁటలే
కీవిధి దుఃఖముల్ గడపి రిట్టులె కాలము నోర్తలోఁదకీ!.

క. భగవంతుని నెమ్మది నీ
వుగణించి విశేషభక్తిఁ బూజింపుము వ
ట్టి గడబిడయిదేటికి నో
మగువా యనినంత నాపె మానక చింతన్.

ఉ. ఓమహనీయ మీరెవరలో నను నగ్నిఁ బ్రవేశ పెట్టఁ డిం
కేమియు నడ్డపెట్టకుఁడి దేమన నాపతి నన్నువీడి యీ
భూమి నొకప్పుడేని చనఁబోఁడటకేని మహాత్మ వానినే
నీమము లేక వీడు టిదినీతియె పావముగాదె నాకికన్.

చ. తెలిసియు విప్రవంశమున విద్వదుఁడగు ప్రియు మెచ్చుధర్మముల్
తెలిసియు మిమ్ముబోటిబుధులే యిటులాడిన నేరధర్మముల్

నలువురుతయ్య లోకమున లాఁతులకై పడి వెఱ్ఱగలంపఁగాఁ
దలఁపకుఁ డన్న నాఁతఁడనుఁ దద్హృదయంబు నెఱింగి కూర్మితోఁ.

ఉ. ఓ తరుణీలలామ విను మున్నది యున్నయటుల్ వచింతు నీ
వీతగ నట్టిసాహసము నిత్తరి వీడితి వేని నీతనూ
జాతుఁడు భర్తయున్ బ్రదికి చయ్యన రాఁగల రేను జెప్పిన
ట్లీతరిఁ జేయఁగావలయు నెందున సందియ మొందఁబోకనన్.

గీ. తత్క్షణంబున లేచి యత్తరుణి వాని
పాదములమీఁదఁ బడి దుఃఖభారమన్న
తీర్పవే దేవుఁ డెంమలఁ దెఱువులేని
నాకునిఁక జూపెఁ ద్రోవగా నంగననుడు.

గీ. ధరణిలో బిక్కవోలను పురము గలదు
వెలసె నచ్చోట సర్వామి విమలమూర్తి
సుబ్బరాయుండు వాని దబ్బబ్బ యింత
యంతయం చనరాదు మాహాత్మ్యగరిమ.

ఉ. కావున వానినెమ్మది నఖండితభక్తి దగుల్కొనంగ సం
భావనసేసి నట్లయిన భాగ్యము లెన్నియు నబ్బు నాపదల్
పోవు నిజమ్ము నావచనమున్ వృథయంచుఁ దలంపకమ్మ యెం
తే వసుధాస్థలిన్ జనులకెల్లర కాతఁడె ముఖ్యదైవమున్.

గీ. ఈక్షణంబున నాతని కెన్నియేని
మ్రొక్కులను మ్రొక్కి యావల బిక్కవోలు
పురమునకు నేగి తత్పూజ గఱచి స్వామి
నిన్నుఁ గులదైవముగ నెప్పుడెన్నుదాన.

వ. అని పలువిధంబుల స్తోత్రంబులం బొనరించి నెమ్మనమ్మున న
మ్మిక్రొని భజించుము. ఇప్పుడ యీసుబ్రహ్మణ్యేశ్వరుండు నీప
తిమతుల యథాపూర్వంబుగ సదనమునకుం జేర్పఁగలం డనియా
విప్రుండంతర్ధానుం డయ్యె నంత.

మ. భగవానుండవు నీవ దిక్కనుచు సుబ్రహ్మణ్యదేవా నినుం
దగ నేనమ్మితి బిక్కవోలునకు నన్నా వచ్చి నీకుత్సవం
బుగ దుర్గ బత్తి మెయిం బొనర్చి నినునెప్డున్ భావమందుంచుకొం
దు గతింజూపి సుతుర్గబతింగనులముందుం జూపవేమి క్కడర్.

శా. స్వామీనీదుపద్రిభావ మేమనుదు సుబ్రహ్మణ్యదేవా మహా
త్మా మాకుం దరిసూప నీవె గతియుం చాత్మన్ సదానమ్మి నీ
నామంబుం బలుమాఱు తారకముగా మన్మానసంబందునన్
నీమమ్మొప్ప జపింపుచుంటి నిఁకఁ దండ్రి గట్టుఁజేర్పంగదే.

శా. స్వామీ నీకరుణారసం బిటుల నాపైఁ గొంత రానీయవే
యేమీ దానను నీకులోటు బడఁబోనే యేటి కీర్తి ను
ద్దామపద్రిక్రియ నూరకుండెదవు లేదా మాపయిన్ రక్తి యీ
భూమిన్ దాసులపైని దేవులకుఁ గూర్మిల్ గానవే యీశ్వరా.

చ. అని పలుభంగులన్ మఱిమఱి నాభగవంతుని నమ్మి నెమ్మదిన్
ఘనతరదుఃఖవార్ధి కడగట్టును జేర్పవె స్వామి దీనర
క్షణ జగదేకనాయక వెసం గరుణింపవె నిన్ను వీడి ది
క్కు నహి జగంబులందు గతిగూర్పవె భర్తను బుత్రుఁ జూపవే.

వ. సుతుఁడు గతించినన్ సుగతి నున్న పతిన్ విడఁబాయ జన్మమా
విత్తాయుగుఁగాన నేనిట్టుల వీఁడిద్యజించి మనంగఁజాల నీ

మ. అటు లయోధ్యాపదలం దొలంగి బహుసౌఖ్యాంభోనిధిన్ మున్గుచున్
నటనంబుం బొనరించి లోకమునఁ గొన్నాళ్లాపయిన్ స్వర్గమే
లుటకుం బోయినరీతిఁ బోయిరి విభుల్ లోనెంచుచున్ సౌఖ్యలం
పటులై వహ్వారెయేమిచెప్పదును సుబ్రహ్మణ్యమాహాత్మ్యమున్.

—శూద్రకథ.—

చ. కలఁడొకశూద్రుఁ డుద్ధతుఁ డఖండిత సంపదు కేతుఁ డెందునన్
ఖలుఁడు సదాతనుం గొలువఁగాఁ బ్రమదాంబుధియందు మున్గుచున్
ఇలిభువిమత్సమానుఁడు ధనప్రథితుండును లేఁడు లేఁడటం
చలఘుతరంపు ప్రల్లదములాడుచుఁ గూడుచు నిచ్చ దుష్టులన్.

ఉ. ఆతని చర్య లేమనుదు యాచనకై చనుదెంచు బ్రాహ్మణ
వ్రాతముతోడ నాస్తిక వివాదము సేయుచునుండు వారు వి
ఖ్యాతములైన వాస్తికములంచు వచించినతోడ నుగ్రకో
పాతత రక్తనేత్రుఁడయి యాతఁడు వారలబంధికంపెడున్.

గీ. అనఘులై యాస్తికత్వంబు ననుసరించు
వారినెల్లరఁ దాబంధి పాలుసేయుఁ
గాదనం డొక్కఁడైన నిక్కాలమందు
ధనముగలవాని మాట వేదంబుగాదె.

ఉ. ఎప్పుడుజూచినన్ మిగులహీన మతంబున మాటలాడుచుం
దప్పుడుత్రోవఁద్రొక్కినను దప్పకయద్దియె యొప్పటంచుఁ దా
నొప్పఁగఁ జేయు లేకయది యొప్పనివారల నెన్నొతిప్పలన్
ముప్పిరి బెట్టు నాస్తికుల ముఖ్యుల నే శిరసావహింపుచున్

ఉ. వానికి చేష్టలం దెలుప వాఙ్మనసంబులు చేతగాక బల్
మానముమానియున్న వినుమా కడసారిది యొక్కమాట యా—

వ్యానినిబోలుదుష్టుఁ డొకవాఁడును బుట్టఁగఁబోఁడు పుట్టలే
దీనిఖిలప్రపంచమున నిప్డు కనంబడఁ డెచ్చటేనియున్.

గీ. అట్టినీచుఁడు ధాత్రి నేతట్టుగాని
కంచుకాఁగడ వెలిఁగించి కనినఁ గాన
రాఁడు నిక్కువ మొక్కయవ్వాఁడు దప్ప
బాపురే వానిమప్కృతభాగ్య మేమొ.

గీ. అతఁడట్టుల సుంతయు భీతిలేక
ధాత్రితలంబున స్వవశంబుగానివాని
బాధవెట్టుచుఁ దా మూఁడుపాళ్ళ జనుల
నాస్తికులఁజేసె నెందు నాఁనాస్తికుండు.

వ. ఇట్లు నిరాఘాటంబుగఁ దనమాట లోకంబునఁ జలాయింపఁ గ
ర్వాంధుండై చరియింపుచున్నంత నొక్కనాఁడు.

క. శ్రీసుబ్రహ్మణ్యేశ్వరుఁ
డీసరియైనన్ జగమ్ము లెల్లఁజెఱచు నీ
కాసరసముఁడంచు మతిన్
జేసినటుల వచ్చె నొక్కసిద్ధపురుషుఁడై.

గీ. వచ్చి యవ్వానిఁ గనుఁగొని పలికె నిట్లు
నీకుఁ దగదోరి శూద్ర యీలోకమందు
నాస్తికత్వమ్ము వెదచల్ల ననిన వాఁడు
రోషమునఁ గూరుఁ దిలకించి క్రూరదృష్టి.

ఉ. నిద్రను బోవుచుంటివె వినింద్యచరిత్ర వచించెదే నన్
శూద్రియటంచుఁ జుల్కఁగను జూచి తెవండు వచించె నిట్లునీ

నిద్రయు ముద్రయున్ వదల నీల్గఁగఁజేయుదు నంచు రోషర
క్తద్రవసంయుతాత్ముఁడయి తాఁ దిలకించెను బంటునొక్కనిన్.

క. తిలకించిన నాసేవకుఁ
డలఘుగతిన్ వచ్చి సిద్ధు నావలఁద్రోయన్
ఖలుఁడగు నాశూద్రుం డట
గిలగిల తన్నుకొని పడియె క్షితి నచ్చోటన్.

వ. అప్పు డాశూద్రుండు చెప్పరానియవస్థలం దప్పికొనంజాలక యు
ప్పప్పా నన్ను వీక్షింపవే యన్ననా యిదినాదోషంబకాని మ
ఱొండుగా దయ్యయ్యో యీప్రాణంబు లీదేహంబున నిలుచున
ట్లు లేవే యక్కటకటా యిదియాసిద్ధపురుషుని మహిమంబకాని
వేఱొండు గాదు సేవకా యమ్మహానుభావుం డంతర్ధానం బొంది
నట్లున్నదే యింక నెవ్వండు నాకు దిక్కయ్యెడు నని యనేకవి
ధంబుల నెలుంగెత్తి పెద్దపెట్లు నేడ్చుచు హృదయంబుం గొట్టికొ
నుచు భూమిపయిం దొర్లుచు నన్నా యెట్టిపాపకృత్యంబు లొన
రించితినో యవన్నియు నిప్పుడీరూపముగ నన్నుం దల్లడ మొందఁ
జేయుచున్నవి దైవమా యింక నీనాస్తికాధమమతంబుఁ ద్యజి
యించి నీపాదారవిందంబుల నమ్రుండనై ధ్యానింపుచుండు సజ్జ
న సేవప్రాశాధికంబుగ భావించుచుండు దుష్కృతలవంబునకేని
జొరంబడను దైవమా నన్ను కరుణింపవే యని మొఱలిడు న
వ్వానిపైఁ గరుణించి మఱలనాసిద్ధపురుషావతారుం డగుసుబ్ర
హ్మేశ్వరుండు ప్రత్యక్షంబై యిట్లనియె.

గీ. ఓరిదురాత్మగర్వతిన్ నీపుర్వియందు
ననఘులను బాధపెట్టినయందు కిట్లు

పొంగు దుఃఖాబ్ధినోలలాడఁగ వలసె
నెవ్వఁ డిద్దానిఁ దీర్పంగ నీశ్వరుండు.

గీ. ఒడలు దెలియక పాపమెంతో యొనర్చి
మొదట నావల దుఃఖమే మోయులేన
టంచు నేడ్చినఁ బోవునే యాయఘంబు
క్షితినిఁ జేసినవారికిఁ జేసినంత.

గీ. అనుచు వచియింపకే పెద్దలహరహంబు
కాన నీకిది తప్పదో కఠినచిత్త!
యనుచు బోధించు సిద్ధుని యంఘ్రులపయి
వ్రాలి యవ్వాఁడు గద్గదస్వరముతోడ.

శా. స్వామీ నిన్ శరణంటిఁ బ్రోవఁగదె యాపన్నార్తివిధ్వంసకా
నీమాహాత్మ్య మెఱుంగ కప్పుడు దగన్ నీతోడ వాదంబులన్
నేమూఢత్వముచే రచించితిని మన్నింపంగదే తప్పులన్
క్షేమంబుల్ సమకూర్పవే యిఁకను దండ్రి నన్ను రక్షింపవే.

శా. వాచాగోచరమైన నీమహిమ దేవా కన్గొనన్ లేక నే
నీచత్వంబునఁ దూలనాడితిని దండ్రి నాపయిన్ సుంత వి
ద్యాచాతుర్యము మై కృపారసము నన్నా చల్లి యీబాధనం
కోచత్వమ్ముగ సంగఁ జేయఁగదె చిక్కుల్ పెట్టకే ప్పట్టునన్.

చ. అని విలపించువానిఁ దనయంఘ్రులనుండి యు లేవఁదీసి నీ
వనులిఁక మాని నాదుపదపద్మములన్ మనమందు నమ్మి చిం
తనము నొనర్చుదేని యిఁకఁ దప్పెడు నీదురవస్థ లేనిచో
ఘనమగు దీర్ఘనిద్రి కిదికారణమయ్యెడుఁ బో నిజమ్ముగన్.

క. నే సుబ్రహ్మణ్యేశుఁడ
దాసులయెడ దాసుఁడ నయి తప్పింతు నిజం
బేసరి కష్టము లేనియుఁ
గానంతయు భయము నొందఁగావలదు సుమీ.

క. అని యంతర్ధానంబుం
గన సుబ్రహ్మణ్యుఁ డతఁడు గర్వముఁ బోవం
ఘనరీతి నాతనిఁ గని
మిత్రుని నమిత్రు భజింపఁ దొడఁగె మేలగుభక్తిన్.

చ. నిరుపమమైన నీదుమహనీయత యిట్టిదటంచుఁ జెప్పనా
తరమగునన్నఁ గాదు బహుధావచియింపఁగ నేటికో ఫణీ
శ్వర విధిముఖ్యులే నిను స్తవంబొనరించుట కోడిపోయి దు
స్తరతపముం బొనర్చి యలసత్వమునొందిరి గాదె యీశ్వరా.

మ. కలికాలంబున మాకు దిక్కయి మహాఖండాన్మదీయాఘముల్
తొలఁగం జేయుచు సర్వజంతువులకుం దోడై పరిసన్నాత్మతం
గొలువన్ లోకములెల్ల వారియెడ నెగ్గున్ లగ్గులేనట్టి నిం
గలకాలంబు భజించుభాగ్య మది గల్గన్ శక్యమే యేరికిన్.

వ. ఇవ్విధంబునం బలు తెలుంగుల సుబ్రహ్మణ్యేశ్వరస్తోత్రములం బొ
నరించి సర్వబాధావిముక్తుం డయికొన్నినా ళ్ళనేకసౌఖ్యంబు లిద్ధ
రణీతలంబునందనుభవించి యంతంబునం బుణ్యలోకావాప్తిం జెందె

క. కావున సుబ్రహ్మణ్యుని
భావమునన్ నిలిపి యెట్టిపాపాత్ముండే
నీవసుధ ధ్యానమొనరుప
నీవిధిఁ గృతకృత్యుఁడౌ నిఁకేటికి మాటల్.

శా. ఏమీయం చెదురాడఁజాలదని యెంతేఁ బ్రేమముప్పొంగఁ గా
నీమోఁ బెంచితిఁ బెద్దజేసితిని తండ్రీ నీవు యోగ్యుండవం
చీమాకన్నియ కోర్కెఁ జొప్పునను నీకే నే సమర్పించితిన్
స్వామీ యీకృతికన్యకామణిని సుబ్రహ్మణ్య పాలింపుమా.

మ. కలఁడా సర్వజనాభిరామవిలసత్కల్యాణలక్ష్మీసమా
కలితప్రస్ఫురదస్మదీయకవితాకన్యాపరిగ్రహయో
గ్యలసత్సద్గుణజాలసత్కుల సువిద్యాసత్స్వరూపప్రధా
నిలయశ్రీకలితుండు వేఱొకఁడు తండ్రీ నీకు వినా యెందునన్.

మాలిని. మునిహృదయవిహారా భూరిలోకప్రచారా
వననిలయగభీరా బ్రహ్మచర్యాతిధీరా
ఘనఫణివరకాయా ఖండితస్వావిధేయా
వినతజనవిధేయా చిక్కవోల్ సుబ్బరాయా.

గద్య.

ఇది, శ్రీమత్పరమ పవిత్రభారద్వాజసగోత్ర పసుపాటి వంశ
కలశాంబుధిపూర్ణసుధాకర చిదంబరసుధీపౌత్ర సీతా
రామపుత్ర కనకాంబాగర్భశుక్తిముక్తాఫల ప
రమేశ్వరీవరప్రసాదలబ్ధసుకవితాశక్తి
చిదంబరశాస్త్రిప్రణీతంబయిన సు
బ్రహ్మణ్యేశ్వరీయంబునం
దు సర్వంబునుదృతీ
యాశ్వాసము.